

ČLANCI I RASPRAVE

808. STR. PRAZNA

Goran Supančić*

PRAKSA PRIGOVORA PROTIV OPTUŽNICE

U ovom radu obrađena su neka pitanja praktične primjene zakonskih odredbi kojima je uređena materija sadržaja optužnice i prigovora protiv optužnice iz glave XIX. Zakona o kaznenom postupku. U prvom dijelu rada kraća je analiza zakonskih odredbi o sadržaju optužnice i prigovoru protiv nje, s detaljnijim osvrtom na neke zakonske članke u primjeni kojih se najviše iscrpljuje sadržaj te pravne problematike. Drugi dio rada prikaz je istraživanja provedenog na Općinskom sudu u Čakovcu za razdoblje od šest godina - od 1999. do 2004. - kojim se pokušalo dati odgovor na neka karakteristična pitanja praktične primjene odredbi o prigovoru protiv optužnice, poput: Koji je broj podnesenih prigovora protiv optužnice u navedenom razdoblju, kako apsolutni, tako i u odnosu prema broju podignutih optužnica? Tko podnosi prigovore, optuženik osobno ili branitelj, i iz kojih razloga navedenih u čl. 275. Zakona o kaznenom postupku? Za koja su kaznena djela podignute optužnice protiv kojih se podnose prigovori? Kakve odluke donosi raspravno vijeće u povodu prigovora protiv optužnice, a posebice u koliko je predmeta kazneni postupak obustavljen u odnosu prema ukupnom broju podnesenih prigovora protiv optužnice? U zaključku rada, na temelju analize odredbi Zakona i njihove praktične primjene, izneseno je stajalište o potrebi takvog pravnog instituta radi ostvarivanja načela kaznenog postupka na kojima se on temelji.

UVOD

Kao sudski savjetnik na Općinskom sudu u Čakovcu imao sam prilike da na Kaznenom odjelu toga suda izrađujem nacрте odluka u izvanraspravnim kaznenim predmetima, sukladno sudskoposlovničkim odredbama kolokvijalno nazvanim KV-i. Između raznih omota spisa s natpisima "izvanredno ublažavanje kazne", "pomilovanje", "obnova kaznenog postupka", KV predmeti "prigovor protiv optužnice" nekako su najviše zaokupljali moju pozornost (i vrijeme), kako u normativnom smislu, tako i u praktičnim posljedicama koje su izazivali

* Goran Supančić, savjetnik na Općinskom sudu u Čakovcu

na kaznenopostupovni položaj subjekata kaznenog postupka pokrenutog optužnicom državnog odvjetnika ili oštećenika kao tužitelja.

Kazneni postupak kao interakcija tijela kaznenog progona s ovlaštenjima proizašlim iz isključivog prava države na kažnjavanje i osobe osnovano sumnjive za počinjenje nekog kaznenog djela (osumnjčenika, optuženika, a naposljetku osuđenika), zbog intenziteta posega u osobna prava i slobode pojedinca posebno je pod povećalom javnosti, i one uskostručne, i one šire, laičke, koje "naoružane" različitim predrasudama pristupaju problematici i implikacijama provođenja kaznenog postupka. Te se predrasude najbolje oslikavaju u dvije tendencije suvremenog kaznenog postupka. Naime, efikasnosti kaznenog postupka danas je suprotstavljena tendencija zaštite prava optuženika, zahvaljujući kojoj on više nije puki objekt državnog kaznenopravnog mehanizma, već subjekt ovlašten na aktivnu zaštitu svojih prava i sloboda, za što mu je osiguran potrebiti zakonski instrumentarij. Dok laička javnost, senzibilizirana (i često izmanipulirana) medijskom halabukom, od države i tijela kaznenog progona zahtijeva efikasnu, strogu i brzu reakciju na narušavanje kaznenim pravom zaštićenih društvenih vrijednosti, u kojoj nema mjesta za "milost" prema optuženom (zanimljivo je da se u toj borbi za "osvetničku" pravdu ponajviše rabe argumenti vezani uz društveni status oštećenika, odnosno težina kaznenog djela procjenjuje se prema statusu i položaju žrtve, kao da nije jednako teško izazvati prometnu nesreću u kojoj smrtno strada beskućnik ili gradonačelnik), u isto vrijeme struka ističe potrebu zaštite prava optuženika, bez koje nema kaznenog postupka u smislu postulata pravne države. Slikovito rečeno, javnost za osumnjčenika, pogotovo onog medijski prozvanog i stigmatiziranog, propagira načelo "kriv je dok ne dokaže da je nevin", dok struka ne može ići protiv dosegnutih principa kaznenopravne znanosti i prakse, utjelovljenih i u Ustavu Republike Hrvatske, po kojima je "nevin svatko dok mu se bez ikakve sumnje ne dokaže da je kriv". Stoga je kompromis između tih dviju tendencija teško postići, u javnoj raspravi možda i nemoguće, ali je zato u struci (zakonodavnoj i sudskoj) nužno potrebno.¹

Težnja da nitko nedužan ne bude osuđen krajnja je rezultanta i vrhunac ostvarivanja pretpostavke nevinosti, i to nakon provedene usmene, neposredne i kontradiktorne sudske glavne rasprave, na temelju optužnice ovlaštenog tužitelja, kojom se uspostavlja subjektivni i objektivni identitet optužbe i presude.

¹ "Sadržaj prava i obveza subjekata kaznenog postupka, kako privatnih osoba tako i predstavnika tijela kaznenog postupka, u znatnoj su mjeri rezultat kompromisa koji svaki zakonodavac nastoji postići između dviju suprotstavljenih tendencija koje, manje ili više, dominiraju svakim kaznenim postupkom. S jedne je strane tendencija efikasnosti, a s druge tendencija da nitko nevin ne bude suđen." (*Singer, M., Zadnik, S., Kovčo, I.: Odluke tijela kaznenog postupka, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, vol. 7., broj 2/2000., 637-638.*)

No, je li potrebno (i ekonomično) da glavna rasprava bude provedena samo da se oslobodi nevinna osoba?²

Moj je odgovor: NE. Upravo institut prigovora protiv optužnice (uz odbacivanje kaznene prijave od državnog odvjetnika, neslaganje istražnog suca s provođenjem istrage, odustajanje državnog odvjetnika nakon provedene istrage) jedan je od zakonskih filtara kroz koji ne bi trebale proći neosnovane optužnice, sve sa svrhom ostvarivanja efikasnosti i ekonomičnosti kaznenog postupka, ali i zaštite prava osumnjičenika ili optuženika. Vezano uz to, smatram da postojeće zakonske odredbe Zakona o kaznenom postupku daju dobru mogućnost i pravo optuženiku da vlastitom inicijativom pokrene postupak sudske kontrole optužnice³, tijekom kojeg su ovlasti suda u postupanju s optužnicom ovlaštenog tužitelja, sve radi ostvarivanja načela kaznenog postupka, velika.⁴ Pitanje je koriste li se ta prava i ovlasti i kako se koriste.

Upravo iz toga razloga pokušat ću u ovom radu, nakon što u njegovu prvom dijelu analiziram odredbe Zakona o kaznenom postupku kojima se uređuje materija prigovora protiv optužnice, kroz prikaz konkretnih izvanraspravnih kaznenih predmeta, vođenih na Općinskom sudu u Čakovcu u povodu podnesenih prigovora protiv optužnice u razdoblju od 1999. do 2004. godine, odgovoriti na sljedeća pitanja: Koji je broj podnesenih prigovora protiv optužnice u analiziranom razdoblju, kako apsolutni, tako i u odnosu prema broju podignutih optužnica? Tko podnosi prigovore, optuženik osobno ili branitelj, i iz kojih razloga navedenih u čl. 275. Zakona o kaznenom postupku? Za koja su kaznena djela podignute optužnice protiv kojih se podnose prigovori? Kakve odluke donosi raspravno vijeće u povodu prigovora protiv optužnice, a posebice u koliko je predmeta kazneni postupak obustavljen u odnosu prema ukupnom broju podnesenih prigovora protiv optužnice? Odgovorima na ta pitanja najbolje će se upozoriti na praktičnu primjenu zakonskih odredbi o prigovoru protiv optužnice, što je tema i osnovni zahtjev postavljen pred ovaj rad.

² "Relativno nizak udio presuda kojima se optuženi proglašava krivim, naročito kod nekih vrsta kaznenih djela, mogao bi biti poticaj za dublju analizu te pojave da bi se utvrdilo u kojoj je mjeri ona eventualno uvjetovana nedovoljnom kritičnošću pri pokretanju kaznenog postupka, provođenju istrage, podnošenju optužnog akta ili pri odluci suda u povodu prigovora protiv optužnice." (*Op. cit. u bilješci 1, supra, 670.*)

³ Svojim aktivnim postupanjem optuženik izravno utječe na svoju postupovnu poziciju, odnosno da "i ne postane subjekt kaznenog progona", kako to navode Singer, Zadnik i Kovčo u već citiranom članku (*op. cit. u bilješci 1 ovoga rada*).

⁴ U ovom radu ograničit ću se na pitanje prigovora protiv optužnice, dok se neću baviti odredbom čl. 282. Zakona o kaznenom postupku, odnosno zahtjevom predsjednika vijeća o osnovanosti optužnice, koji je supsidijaran prigovoru protiv optužnice, odnosno koji predsjednik vijeća može postaviti samo ako nije bio podnesen prigovor protiv optužnice ili je on odbačen. Napominjem da se nikad u praksi nisam susreo s takvim zahtjevom predsjednika vijeća na Općinskom sudu u Čakovcu, ali to je već problematika za neki novi rad u budućnosti.

ODREDBE ZAKONA O KAZNENOM POSTUPKU KOJIMA SE UREĐUJE PRIGOVOR PROTIV OPTUŽNICE

Zakon o kaznenom postupku uređuje prigovor protiv optužnice u glavi XIX., naslovljenoj: Optužnica i prigovor protiv optužnice. Nakon dovršenja istrage, ali i u slučaju neprovođenja istrage i podizanja neposredne optužnice⁵, u skladu s načelom akuzatornosti kaznenog postupka, samo na "poticaj i inicijativu" ovlaštenog tužitelja (državnog odvjetnika, oštećenika kao tužitelja ili privatnog tužitelja) kazneni postupak može prijeći u sljedeći stadij glavne rasprave.⁶ Tu inicijativu ovlaštenu tužitelj materijalno ostvaruje podnošenjem optužnog akta stvarno i mjesno nadležnom sudu, odnosno, ovisno o težini kaznenog djela za koje podnosi optužni akt, ovlaštenu tužitelj podiže optužnicu, podnosi optužni prijedlog ili privatnu tužbu. U redovitom kaznenom postupku⁷ optužni akt državnog odvjetnika ili oštećenika kao tužitelja je optužnica.⁸

Sadržaj optužnice

Optužnica je jedini optužni akt ovlaštenog tužitelja koji je podvrgnut sudskoj kontroli u povodu prigovora kao posebnog pravnog sredstva stavljenog na raspolaganje optuženiku, što upućuje na težinu koju taj optužni akt ima za optuženikovu kaznenopostupovnu poziciju (posebice s obzirom na težinu kaznenih djela za koja se optužnica podiže). Stoga optužnica u prvom redu formalno mora biti propisno i precizno sastavljena.⁹

⁵ Neposredna optužnica podiže se bez provođenja istrage, u slučajevima određenim čl. 191. Zakona o kaznenom postupku, sa suglasnošću istražnog suca ili bez te suglasnosti.

⁶ "Svrhe su optužnog akta u sljedećem: prenošenje predmeta u stadij glavne rasprave; određivanje optužbe, tj. okvira buduće sudske odluke (odluka suda može se odnositi samo na osobu protiv koje je podignut optužni akt i samo na kazneno djelo iz optužnog akta; utvrđivanje predmeta rasprave, a time punog ostvarenja načela kontradiktornosti." (*Pavišić, B: Komentar Zakona o kaznenom postupku s prilogima, Pravni fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka, 2002., 361.*)

⁷ Kazneni postupak za kaznena djela za koja je propisana kazna zatvora dulja od 5 godina zatvora (analogno tumačenje čl. 430. Zakona o kaznenom postupku odnosno generalne odredbe o skraćenom postupku. V. i čl. 18. st. 2. Zakona o kaznenom postupku).

⁸ "Nakon što je završena istraga, pa i kada se prema ovom Zakonu optužnica može podignuti bez provođenja istrage (čl. 191), postupak pred sudom može se voditi samo na temelju optužnice državnog odvjetnika, odnosno oštećenika kao tužitelja." (*Čl. 267. st. 1. Zakona o kaznenom postupku, Narodne novine Republike Hrvatske, br. 110/97, 27/98, 58/99, 112/99, 58/02 – u daljnjem tekstu ovog rada ZKP.*)

⁹ "Optužnica je formalni akt. Njenom pravomoćnošću bitno se mijenja pravni položaj osobe protiv koje je podignuta. Zbog takva značenja optužnice njenim sastojcima valja posvetiti primjerenu pozornost." (*Pavišić, B., op. cit. u bilješci 6, 363.*)

Optužnica sadržava¹⁰ osobne podatke okrivljenika¹¹ iz čl. 225. Zakona¹² (subjektivni identitet optužbe), nalazi li se u pritvoru ili na slobodi odnosno je li pušten na slobodu i koliko je vremena proveo u pritvoru¹³; činjenični i zakonski opis kaznenog djela radi što točnijeg određivanja kaznenog djela koje se optuženiku stavlja na teret (objektivni identitet optužbe);^{14,15} naznaku suda pred kojim će se održati glavna rasprava; prijedlog o dokazima, uz naznaku imena svjedoka i vještaka te spisa i predmeta koji služe za utvrđivanje činjenica te obrazloženje u kojem će se opisati stanje stvari, kojim se dokazima utvrđuju odlučne činjenice, obrana optuženika i stajalište tužitelja o navodima obrane.¹⁶

Kao što je već prije bilo rečeno, optužnicom tužitelj određuje predmet glavne rasprave te subjektivni i objektivni identitet optužbe.¹⁷ Stoga je preciznost i potpunost optužnice preduvjet za održavanje neposredne, usmene i kontradiktorne glave rasprave, koje nema na temelju manjkave optužnice (ili je ne bi smjelo biti).¹⁸ Imperativ potpunosti i preciznosti optužnice u prvom je redu na tužitelju, a potom i na sudu kojem se ona dostavlja.

¹⁰ Iz terminologije Zakona proizlazi da optužnica mora sadržavati sve navedeno.

¹¹ Smatram da je termin optuženik bolji, s obzirom na stadij u kojem je kazneni postupak.

¹² "Kad se okrivljenik prvi put ispituje, pitat će se za ime i prezime, nadimak ako ga ima, ime i prezime roditelja, djevojačko obiteljsko ime majke, gdje je rođen, gdje stanuje, dan, mjesec i godinu rođenja, koje je narodnosti i čiji je državljanin i jedinstveni matični broj građana državljana Republike Hrvatske, čime se zanima, kakve su mu obiteljske prilike, zna li pisati, kakve je škole završio, je li, gdje i kada služio vojsku odnosno ima li čin časnika ili vojnog službenika, vodi li se u vojnoj evidenciji i gdje, je li odlikovan, kakva je imovna stanja, je li, kad i zašto osuđivan, je li i kad izrečenu kaznu izdržao, vodi li se protiv njega postupak za koje drugo kazneno djelo, a ako je maloljetan, tko mu je zakonski zastupnik." (Čl. 225. st. 1. ZKP-a.)

¹³ "Ako se okrivljenik nalazi na slobodi, u optužnici se može predložiti da se odredi pritvor, a ako se nalazi u pritvoru, može se predložiti da se pusti na slobodu." (Čl. 268. st. 2. ZKP-a.)

¹⁴ "Jednom optužnicom može se obuhvatiti više kaznenih djela ili više okrivljenika samo ako se prema odredbama čl. 29. ovog Zakona može provesti jedinstven postupak i donijeti jedna presuda." (Čl. 268. st. 3. ZKP-a.)

¹⁵ "Opis u optužnici mora biti potpun, određen i jasan. To znači da u optužnici moraju biti navedene činjenice kojima se ostvaruju sva zakonska obilježja kaznenog djela na način da se o svakoj od tih činjenica optuženik može konkretno očitovati. To posebno vrijedi za opis radnje kaznenog djela." (Pavišić, B., *op. cit. u bilješki 6, 366.*)

¹⁶ Čl. 268. st. 1. ZKP-a.

¹⁷ "Presuda se može odnositi samo na osobu koja je optužena i samo na djelo koje je predmet optužbe sadržane u podnesenoj, odnosno na glavnoj raspravi izmijenjenoj ili proširenoj optužnici." (Čl. 350. st. 1. ZKP-a.)

¹⁸ Posebice bi se potpunost i preciznost optužnice trebala odnositi na činjenični opis kaznenog djela, prijedlog o dokazima i obrazloženje, koji, po mojem mišljenju, predstavljaju najvažnije sastavnice optužnice, najbitnije za daljnji tijek kaznenog postupka. Napominjem da iz iskustva i pročitanih optužnica mogu reći da one često ili gotovo nikad u obrazloženju ne sadržavaju stajalište tužitelja o navodima obrane, već se optuženikova obrana samo navodi. To sigurno ne pridonosi suprotstavljenim stranačkim pozicijama u postupku koji u ovoj fazi poprma akuzatorne

Nakon dostave optužnice na sud kontrolu njezine potpunosti i preciznosti obavlja predsjednik vijeća pred kojim će se održati glavna rasprava. Ako optužnica nije propisno sastavljena, vraća se tužitelju da u roku od tri dana ispravi nedostatke.¹⁹ Istu ovlast ima izvanraspravno vijeće, ali sada već po uloženom prigovoru. Iako Zakon predsjedniku vijeća daje ovlast da na ispravak vrati optužnicu koja "nije propisno sastavljena", a izvanraspravnom vijeću da vrati optužnicu u kojoj postoje "pogreške ili nedostaci" na otklanjanje nedostataka, smatram da je zapravo riječ o istom: o ispravku optužnice koja ima formalnih nedostataka.²⁰

Logično bi bilo da izvanraspravno vijeće ne vraća optužnice na ispravak zbog formalnih nedostataka, već bi pred njega, a povodom prigovora optuženika, trebale dolaziti optužnice sadržajno potpuno ispravne, bile one od početka potpune i precizne, ili pak ispravljene na traženje predsjednika vijeća prije dostave optužnice optuženiku.²¹

Vrati li ovlašteni tužitelj neispravljenu optužnicu u smislu čl. 268. ZKP-a, smatram da je vijeće, ali ne i predsjednik raspravnog vijeća pred kojim će se održati glavna rasprava²², ovlašteno rješenjem obustaviti postupak²³ jer se on ne može voditi na temelju neprecizne i formalno nepotpune optužnice. Takvih slučajeva u praksi vjerojatno neće biti.²⁴

elemente. Vezano uz to, Pavišić navodi: "Opis djela, prijedlog o dokazima i obrazloženje moraju imati potpunost, određenost i jasnoću sadržaja na ujednačenoj razini, jer je to bitno za očuvanje prava okrivljenika i provedbu selekcije pri optuženju." (*Pavišić, B., op. cit. u bilješci 6, 363.*)

¹⁹ Taj je rok za državnog odvjetnika instruktivan, a za oštećenika kao tužitelja preemtoran.

²⁰ Zanimljivo je da se Zakon u istoj glavi koristi potpuno različitom terminologijom.

²¹ "Istraživanja djelovanja selekcijskog mehanizma pokazuju da kriteriji provjere optužnica nisu ujednačeni, da ima pretjeran broj optužnica koje sadržajno ne ispunjavaju razinu koju uređuje čl. 268, da takve optužnice (previše) lako prolaze ispitivanje u povodu prigovora i da je neprihvatljivo visok, za društvo vrlo skup, postotak oslobađajućih presuda." (*Pavišić, B., op. cit. u bilješci 6, 363.*)

²² Predsjednik raspravnog vijeća trebao bi u tom slučaju neispravnu ili nepotpunu optužnicu dostaviti optuženiku na prigovor, a u slučaju da prigovor ne bude podnesen ili bude odbačen, predsjednik vijeća trebao bi sukladno čl. 282. ZKP-a izvanraspravnom vijeću staviti zahtjev da se ispita ispravnost optužnice.

²³ U čl. 274. st. 2. ZKP-a određeno je da će tužitelj u slučaju ako je optužnica bila vraćena radi uklanjanja nedostataka dopunjenu ili ispravljenu optužnicu vratiti vijeću na odluku o njezinoj **osnovanosti**. Iz navedenog po mojem mišljenju proizlazi da vijeće ne može odlučivati o osnovanosti nedopunjene ili neispravljene optužnice, jer je ona upravo i zbog toga vraćena tužitelju, pa će obustaviti postupak.

²⁴ U predmetima u kojima je ovlašteni tužitelj državni odvjetnik sigurno neće. Drugi slučaj je kad je optužnicu podigao oštećenik kao tužitelj bez stručnog punomoćnika. Zakon u tom slučaju navodi samo da će se smatrati da je oštećenik kao tužitelj odustao od progona ako propusti rok koji mu je određen za ispravak optužnice, ali ne određuje kako će sud postupiti s vraćenom neispravljenom optužnicom. Ako je u nalogu za ispravak nedostataka u optužnici oštećenik kao tužitelj temeljito poučen na koji način mora otkloniti nedostatke, tada vijeće, ako ponovo zaprimi

Naposljetku, formalno ispravna optužnica dostavlja se optuženiku.²⁵

Izjavljivanje prigovora protiv optužnice i njegov sadržaj

Optuženik ima pravo podnijeti prigovor protiv optužnice u roku osam dana od dana dostave, o kojem će se pravu poučiti pri uručanju optužnice. Prigovor može podnijeti i branitelj optuženika bez posebne optuženikove ovlasti, ali ne i protiv njegove volje.

Smatram da rok od osam dana za podnošenje prigovora različito teče, ovisno o tome ima li optuženik branitelja ili ne.

Naime, u čl. 147. st. 5. ZKP-a određeno je da ako okrivljenik ima branitelja, optužnica će se dostaviti i branitelju i okrivljeniku prema čl. 146. Zakona. U takvom slučaju rok za podnošenje pravnog lijeka²⁶ teče od dana dostave dopisa branitelju, osim u slučaju iz čl. 362. st. 2. toga zakona.²⁷

S obzirom na navedeno, jasno je da kad optuženik nema branitelja, rok teče od dana dostave optužnice optuženiku. Međutim, različita je situacija ako optuženik ima branitelja, bez obzira na to je li mu branitelj postavljen u slučaju obvezne obrane iz čl. 65. ZKP-a već u istrazi ili po dostavi neposredne optužnice na sud, ili ga je optuženik sam opunomoćio kao branitelja. Tada rok za podnošenje prigovora, sukladno citiranoj odredbi čl. 147. st. 5. ZKP-a, počinje teći od dana kad je optužnica dostavljena branitelju optuženika, a ne optuženiku. Stoga je potrebno optuženika, uz pouku o roku u kojem se može podnijeti prigovor, posebno poučiti i to da ako ima branitelja²⁸, taj rok teče od dana dostave optužnice branitelju, a ne njemu osobno, kako se njegov eventualni osobni prigovor²⁹ ne bi odbacio kao nepravodoban.

Isključivo ovlaštteni podnositelji prigovora protiv optužnice su optuženik i njegov branitelj³⁰, a tu ovlast, za razliku od podnošenja žalbe, u korist optuženika

neispravljenju ili nedopunjenu optužnicu oštećenika kao tužitelja, treba rješenjem obustaviti postupak.

²⁵ "Optužnica se dostavlja okrivljeniku koji je na slobodi bez odgode, a ako se nalazi u pritvoru – u roku od dvadesetčetiri sata nakon primitka." (Čl. 271. st. 1. ZKP-a.)

²⁶ Nesumnjivo je da je prigovor protiv optužnice pravni lijek, iako ga Zakon ne naziva takvim.

²⁷ "Ako je PRESUDA dostavljena i optuženiku i njegovu branitelju (čl. 358. st. 4.), ali u različite dane, žalbeni rok računat će se od kasnijeg dana".

²⁸ Posebice ako mu je branitelj postavljen po službenoj dužnosti tek po dostavi optužnice na sud, u kojem slučaju optuženik za činjenicu da ima branitelja saznaje tek po dostavi optužnice i rješenja kojim mu je branitelj postavljen.

²⁹ Budući da ZKP u čl. 272. st. 2. određuje da i branitelj može podnijeti prigovor, nema zapreke da i optuženik i branitelj podnesu odvojene prigovore.

³⁰ U istraživanju rezultate kojeg ću prikazati u drugom dijelu ovog rada posebnu pažnju posvetio sam i činjenici podnose li prigovore optuženici ili njihovi branitelji.

nemaju osobe iz čl. 363 st. 2 ZKP-a.³¹ Prigovor podnesen od neke od tih osoba sud će odbaciti kao prigovor podnesen od neovlaštene osobe.

Kao što je već navedeno, branitelj prigovor može podnijeti bez posebne optuženikove ovlasti, ali ne i protiv njegove volje. Postavlja se pitanje kad je branitelj podnio prigovor protiv volje optuženika i kako će sud postupiti s takvim prigovorom. Odgovor na prvi dio pitanja je jednostavan u slučaju kad se optuženik odrekao prava na podnošenje prigovora protiv optužnice.³² Tada je svaki prigovor branitelja protiv optužnice, podnesen nakon što je sud primio optuženikovu izjavu o odricanju od prava na prigovor, očito podnesen protiv volje optuženika. Moje je mišljenje da u takvom slučaju sud prigovor branitelja mora odbaciti kao prigovor podnesen od osobe koja nije ovlaštena podnijeti prigovor, jer je optuženik svojim odricanjem branitelju kao svom postupovnom zastupniku oduzeo zakonsko ovlaštenje za podnošenje prigovora. S druge strane, kad nema odricanja optuženika, u svakom konkretnom slučaju mora se procijeniti je li branitelj podnio prigovor protiv volje optuženika i, ovisno o tome, donijeti odgovarajuću odluku.³³

Zakon ne propisuje sadržaj prigovora protiv optužnice, iz čega proizlazi da ovlaštenu podnositelja prigovora osim navoda da prigovara određenoj optužnici ne mora navoditi razloge zbog kojih podnosi prigovor.³⁴ U praksi, što je korisno za podnositelja, navođenje razloga zbog kojih se prigovara optužnici usmjeruje pažnju izvanraspravnog vijeća na okolnosti zbog kojih optuženik ili branitelj smatraju da bi trebalo obustaviti kazneni postupak. Razumljivo je da podnositelj prigovora u tu svrhu u pravilu navodi i obrazlaže one razloge zbog kojih smatra da bi optužnicu trebalo ispraviti, ili bi istragu trebalo dopuniti ili provesti, ili pak zbog kojih vijeće obustavlja postupak, a navedeni su u čl. 274. st. 2. i čl. 275. ZKP-a. Podnositelj prigovora uz navođenje tih razloga može u prigovoru upozoriti na nenadležnost suda (vezano uz čl. 274. st. 3. ZKP-a), staviti prijedlog za izdavanje zapisnika ili obavijesti iz čl. 78. ZKP-a (vezano uz čl. 274. st. 4.

³¹ U korist optuženika žalbu mogu podnijeti i njegov bračni i izvanbračni drug, rođak u uspravnoj liniji, zakonski zastupnik, posvojitelj, posvojenik, brat, sestra i hranitelj.

³² Čl. 272. st. 3. ZKP-a. Smatram da se optuženik, analogno čl. 364. st. 1. ZKP-a, prava na podnošenje prigovora može odreći tek po dostavi optužnice. Zakon nema odredbe o tome.

³³ Naravno, ako postoji sumnja da optuženik ne želi podnositi prigovor, npr. prigovor je dostavljen i optuženiku i branitelju u različito vrijeme, rok od osam dana od dana osobne dostave optužnice optuženiku je protekao, a optuženik podneskom traži zakazivanje glavne rasprave što prije. Smatram da u tom slučaju optuženika treba pozvati da se očituje o podnesenom prigovoru branitelja.

³⁴ "Zakon ne propisuje da prigovor protiv optužnice mora imati određeni sadržaj: dovoljan je pismeni ili usmeni podnesak ovlaštene osobe sudu, dan u propisanom roku, da ovlaštena osoba izjavljuje prigovor protiv optužnice." (*Bayer, V.: Kazneno procesno pravo – odabrana poglavlja, knjiga I. Uvod u teoriju kaznenog procesnog prava, Birotisak d.o.o. Zagreb, Zagreb, 1995., 77.*)

ZKP-a), kao i prijedlog za spajanje ili razdvajanje postupka (vezano u čl. 278. st. 2. ZKP-a).

Dakle, navođenje i obrazlaganje razloga zbog kojih se podnosi prigovor protiv optužnice nije zakonska obveza podnositelja, ali u najvećem broju slučajeva praksa je iznjedrila obrazložene prigovore protiv optužnice. Obrazloženje navoda prigovora korisno je i ako optuženik ili branitelj zahtijevaju da budu obaviješteni o sjednici vijeća, na kojoj mogu dati dodatna objašnjenja razloga zbog kojih su podnijeli prigovor, a s kojima je vijeće već u pisanom obliku prethodno upoznato, što sigurno olakšava donošenje sudske odluke.

Postupanje i odluke suda u povodu podnesenog prigovora protiv optužnice

Postupanje suda u povodu prigovora protiv optužnice

Nepravodobni prigovor ili prigovor podnesen od neovlaštene osobe odbacit će rješenjem predsjednik vijeća pred kojim se ima održati glavna rasprava³⁵ ili izvanraspravno vijeće³⁶, ako je to prethodno propustio učiniti predsjednik vijeća.

Ako je prigovor podnesen pravodobno i od ovlaštene osobe, predsjednik vijeća dostavit će prigovor sa spisima izvanraspravnom vijeću³⁷, koje će u sjednici rješavati o prigovoru i pristupiti ispitivanju optužnice.³⁸

O vremenu održavanja sjednice vijeća izvijestit će se državni odvjetnik, ako je on podigao optužnicu, a optuženik i branitelj ako su to u prigovoru zahtijevali.³⁹ Dakle, stranke se **ne pozivaju** na sjednicu vijeća, već se samo obavještavaju kad će se ona održati, kako bi joj, ako žele, mogle prisustvovati.⁴⁰ Razlika u stranačkim pozicijama ogleda se u tome što se državni odvjetnik obvezno izvještava o sjednici vijeća, ako je on podigao optužnicu, dok se branitelj i optuženik o održavanju sjednice obavještavaju ako su to izričito u

³⁵ Čl. 273. st. 1. ZKP-a. O žalbi protiv toga rješenja odlučuje vijeće općinskog suda iz čl. 18. st. 3. odnosno županijskog suda iz čl. 20. st. 2. ZKP-a.

³⁶ Čl. 274. st. 1. ZKP. Zakon se opet koristi različitim terminologijom. Predsjednik vijeća odbacit će prigovor koji je "nepravodoban ili podnesen od neovlaštene osobe", a izvanraspravno vijeće odbacit će "nepravodoban ili nedopušten prigovor". Kad je prigovor nepravodoban, a kad nedopušten, bilo je govora u prethodnom odlomku.

³⁷ Izvanraspravno vijeće sastavljeno je od tri suca. Kod sastava vijeća valja imati na umu odredbu čl. 36. st. 1. t. 4. ZKP-a, koja određuje da je sudac isključen od obavljanja sudačke dužnosti ako je u tome kaznenom predmetu sudjelovao u odlučivanju o prigovoru protiv optužnice (izuzeće suca).

³⁸ Čl. 273. st. 2. i čl. 274. st. 1. ZKP-a.

³⁹ Čl. 273. st. 2. ZKP-a.

⁴⁰ "Nedolazak stranaka ne sprječava održavanje sjednice." (Čl. 273. st. 2. ZKP-a.)

prigovoru zahtijevali.⁴¹ Zakon ništa ne govori obavještava li se oštećenik kao tužitelj o održavanju sjednice izvanraspravnog vijeća, ali moje je mišljenje da se oštećenik kao tužitelj, sukladno čl. 58. st. 1. ZKP-a⁴², obvezno izvještava o sjednici vijeća, kako bi joj mogao prisustvovati, ako želi.

Na sjednici izvanraspravnog vijeća stranke mogu davati objašnjenja glede svojih navoda iznesenih u optužnici ili prigovoru protiv optužnice⁴³, ali iz zakonske odredbe ne proizlazi mogućnost za optuženika i branitelja da proširuju navode iz prigovora, dok državni odvjetnik (ili oštećenik kao tužitelj) mogu proširiti optužnicu.⁴⁴ Mogu li optuženik ili njegov branitelj tijekom sjednice sudskog vijeća protiv proširene optužnice (ili novopodignute neposredne optužnice) ovlaštenog tužitelja odmah podnijeti prigovor, odnosno proširiti navode iz već podnesenog prigovora? Iako Zakon ne navodi koje su mogućnosti optuženika ili branitelja u takvom slučaju, moje je mišljenje da optuženik i branitelj, a što bi im sudsko vijeće i trebalo dopustiti, mogu dodatnim objašnjenjima prigovoriti proširenim navodima stare optužnice ili podignute nove neposredne optužnice⁴⁵ jer ni prvotno podnesena optužnica, sada proširena, a ni nova neposredna optužnica još nisu pravomoćne, odnosno izvanraspravno vijeće još nije ni odlučivalo o osnovanosti prigovora podnošenjem kojeg je spriječen nastup pravomoćnosti optužnice.⁴⁶

⁴¹ Postavlja se pitanje treba li sud izvijestiti i branitelja optuženika o održavanju sjednice, ako to optuženik u osobnom prigovoru protiv optužnice nije zahtijevao, ili treba li obavijestiti optuženika o sjednici vijeća, ako branitelj u svojem prigovoru od suda to nije tražio. Smatram da bi u takvim slučajevima bilo korisno i optuženika i branitelja, s obzirom na njihovu postupovnu poziciju (v. čl. 70. st. 1. ZKP-a, koji određuje da je branitelj ovlašten u korist okrivljenika poduzimati sve radnje koje može poduzeti okrivljenik), bez obzira na formalni zahtjev, izvijestiti o održavanju sjednice izvanraspravnog vijeća.

⁴² "Oštećenik kao tužitelj ima ista prava koja ima državni odvjetnik, osim onih koja državnom odvjetniku pripadaju kao državnom tijelu." Pravo biti obaviješten o održavanju sjednice izvanraspravnog vijeća u povodu prigovora protiv optužnice sigurno nije pravo koje isključivo pripada državnom odvjetniku kao državnom tijelu.

⁴³ "Time se omogućuje kontradiktornost u prethodnom ispitivanju optužnice." (*Pavišić, B., op. cit. u bilješci 6, 365.*) Naravno, s obzirom na ovlaštenja izvanraspravnog vijeća u povodu prigovora protiv optužnice (v. čl. 275 ZKP-a), ne može se govoriti o kontradiktornosti u smislu njezina ostvarivanja na glavnoj raspravi. Pogotovo ako se uzme u obzir zakonsko određenje da stranke mogu davati objašnjenja glede **svojih navoda**, ali ne određuje se da li i glede **navoda protivne stranke**. Smatram da će se u praksi stranke sigurno očitovati i na navode protivnika.

⁴⁴ Osim ako ne postoje uvjeti za neposredno podizanje optužnice iz čl. 191. ZKP-a (*čl. 273. st. 3. ZKP-a*). "Optužnica se može mijenjati dok ne postane pravomoćna što ima za posljedicu ponavljanje postupka stavljanja pod optužbu (dostave nove optužnice itd.). Od nastupanja pravomoćnosti pa do početka glavne rasprave optužnica se ne može mijenjati." (*Pavišić, B., op. cit. u bilješci 6, 362.*)

⁴⁵ Ako bi se htjelo zadovoljiti načelo "jednakosti oružja" stranaka u postupku.

⁴⁶ U čl. 341. i 342. ZKP-a određeno je da tužitelj tijekom glavne rasprave, u slučajevima izmijenjenog činjeničnog stanja, ili ako je u zasjedanju za glavnu raspravu optuženik počinio

Naposljetku, vijeće se na sjednici može suglasiti s prijedlogom državnog odvjetnika o uvjetnom odustanku od kaznenog progona iz čl. 175. st. 1. ZKP-a. Budući da je državni odvjetnik potpuno samostalan u odluci iz čl. 175. st. 1. ZKP-a, ako ishodi prethodnu suglasnost oštećenika i privolu osumnjičenika (sada optuženika) te pripravnost potonjeg da ispuni jednu ili više obveza navedenih u čl. 175. st. 1. t. 1.-6. ZKP-a, nije jasno zašto bi se vijeće trebalo suglasiti s prijedlogom državnog odvjetnika o uvjetnom odustanku od kaznenog progona.⁴⁷ Jedino je objašnjenje da nakon izmjena ZKP-a odredbe čl. 273. st. 3. i čl. 175. nisu usklađene, što bi svakako trebalo učiniti.

*Odluke suda u povodu podnesenog prigovora protiv optužnice*⁴⁸

Sukladno odredbi čl. 274. st. 1. ZKP-a, ako ne postoje postupovne smetnje, odnosno ako je prigovor protiv optužnice pravodoban i dopušten, vijeće pristupa ispitivanju optužnice.⁴⁹

Uz odluku o vraćanju optužnice tužitelju da otkloni pogreške i nedostatke u optužnici (čl. 268 ZKP-a), o kojoj je već bilo govora u prethodnim odjeljcima

novo kaznenog djelo, ili je otkriveno koje prije počinjeno kazneno djelo optuženika, može izmijeniti optužnicu ili podnijeti novu, odnosno usmeno proširiti optužnicu za novo kazneno djelo. Protiv takve optužnice prigovor nije dopušten. Prigovor nije dopušten ni protiv nove optužnice državnog odvjetnika protiv optuženika s duševnim smetnjama (glava XXVII. ZKP-a), ako sud u tom postupku ne utvrdi da je optuženik u vrijeme počinjenja protupravnog djela bio neubrojiv i donese presudu kojom se optužba odbija (čl. 461. st. 6. ZKP-a). Razlika tih slučajeva u kojima Zakon posebno određuje da prigovor protiv optužnice nije dopušten i gore navedene situacije upravo je u tome što su optužnice iz čl. 341., čl. 342. i čl. 461. st. 6. ZKP-a već postale **pravomoćne**.

⁴⁷ On na sjednici vijeća može potpuno samostalno odlučiti o uvjetnom odustanku, ali mora pribaviti prethodni pisani pristanak oštećenika, budući da ga se ne izvještava o sjednici vijeća u povodu prigovora.

⁴⁸ "Pri rješavanju o prigovoru protiv optužnice sud ispituje postojanje zakonskih uvjeta da okrivljenik bude izveden pred sud. Tu se ne utvrđuje njegova krivnja." (*Pavišić, B., op. cit. u bilješki 6, 368.*)

⁴⁹ Dok Pavišić navodi da "sud donosi odluku o neosnovanosti prigovora, a ne o osnovanosti optužnice, koja će biti predmet ispitivanja na glavnoj raspravi" (*Pavišić, B., op. cit. u bilješki 6, 367*), Bayer tvrdi da "vijeće pristupa ispitivanju ispravnosti i osnovanosti optužnice te da će odlučiti o osnovanosti optužnice." (*Bayer, V., op. cit. u bilješki 34, 78.*) Ako se uzmu u obzir ovlasti koje izvanraspravno vijeće ima u ovom stadiju kaznenog postupka u kontroli optužnice u povodu podnesenog prigovora protiv nje, smatram da se spomenuti problem svodi na isto. Naime, formalnom odlukom o neosnovanosti prigovora vijeće odlučuje o osnovanosti optužnice (valja reći da se Zakon koristi terminom "da bi se ispitala osnovanost optužnice" u čl. 274. st. 2. ZKP-a), doduše samo kroz prizmu trenutačnog stadija kaznenog postupka, dok će konačnu odluku o osnovanosti optužnice donijeti naravno raspravno vijeće nakon provedene i dovršene glavne rasprave.

ovog rada, izvanraspravno će vijeće, ako ustanovi da postoje pogreške ili nedostaci u samom postupku⁵⁰, ili da činjenični opis radnje kaznenog djela ne proizlazi iz prije pribavljenih dokaza, ili da je potrebno bolje razjašnjenje stanja stvari da bi se ispitala osnovanost optužnice, vratiti optužnicu da se zapaženi nedostaci otklone, ili da se istraga dopuni odnosno provede.⁵¹

Vijeće prije ispitivanja osnovanosti optužnice mora prethodno utvrditi je li optužnica uopće podobna da se ocjenjuje njezina osnovanost. Ako postoje pogreške ili nedostaci u postupku koji je prethodio podizanju optužnice, odnosno ako stanje u postupku i optužnici nije dovoljno razjašnjeno da bi se mogla ispitati osnovanost optužnice⁵², sud će vratiti optužnicu tužitelju da se istraga, ako nije vođena⁵³, provede, ili, ako je vođena, dopuni.⁵⁴ U praksi Općinskog suda u Čakovcu pojavio se problem kako postupiti s optužnicom kojom se optuženicima (dvojici njih) stavlja na teret počinjenje triju kaznenih djela, od kojih se za jedno, s obzirom na zapriječenu kaznu, istraga uopće ne provodi (sud inače postupa po optužnom prijedlogu tužitelja), ali je sadržano u optužnici zajedno s dva kaznena djela za koja je istraga provedena.⁵⁵ Budući da iz navedenih razloga optužnicu nije mogao vratiti tužitelju radi postavljanja zahtjeva za dopunu ili provođenje istrage, sud je, primijenivši odredbu čl. 274. st. 2. ZKP-a, u svezi sa čl. 435. st. 3. ZKP-a⁵⁶, vratio tužitelju optužnicu s nalogom da istražnom sucu postavi zahtjev za provođenje pojedinih istražnih radnji za to kazneno djelo, što je i učinjeno, nakon čega je odlučeno o osnovanosti optužnice. Smatram da je takva odluka suda u tom slučaju bila ispravna.

Nadalje, postavlja se pitanje kakva je odluka vijeća ako činjenični opis radnje kaznenog djela ne proizlazi iz prije pribavljenih dokaza. Vraća li vijeće u tome slučaju optužnicu tužitelju da otkloni taj nedostatak ispravkom ili provođenjem

⁵⁰ Odnosi se na nedostatke ili pogreške u istražnom postupku, ako je provedena istraga, ili pak predistražnom postupku (policijski izvidi ili hitne istražne radnje) ako je podignuta neposredna optužnica, kao i na sam postupak podizanja neposredne optužnice (čl. 191. ZKP-a).

⁵¹ Čl. 274. st. 2. ZKP-a.

⁵² Činjenice kojima raspolaže vijeće nisu dovoljne (kvalitativno ili kvantitativno) da bi ono moglo donijeti koju od meritornih odluka u postupku kontrole optužnice.

⁵³ Ako je podignuta neposredna optužnica, a vijeće smatra da prikupljeni podaci koji se odnose na kazneno djelo ne daju dovoljno osnova za podizanje neposredne optužnice.

⁵⁴ V. čl. 187. st. 2. ZKP-a, koji određuje da će se u istrazi prikupiti dokazi i podaci koji su potrebni da bi se moglo odlučiti hoće li se podignuti optužnica ili obustaviti postupak.

⁵⁵ Sud je u spisu za predmetno kazneno djelo raspolagao samo s prikupljenim materijalom iz predistražnog postupka, odnosno zapisnicima i obavijestima koje je na temelju čl. 274. st. 4. ZKP-a valjalo izdvojiti iz spisa. Takvim "disponiranjem" tužitelja sudu je u optužnici "podvaljeno" kazneno djelo za koje se inače kazneni postupak pokreće optužnim prijedlogom.

⁵⁶ "Ako sudac (predsjednik vijeća odnosno sudac pojedinac) smatra da treba provesti pojedinu istražnu radnju, provest će je sam ili će zatražiti da to učini istražni sudac." (Odredbe o skraćenom postupku, postupanje suda s optužnim prijedlogom.)

odnosno dopunom istrage? Smatram da u konkretnom slučaju vijeće tužitelju vraća optužnicu na ispravak, jer je riječ o očitom tužiteljevu previdu, kad on iz prikupljenih dokaza nije sastavio precizan ili jasan činjenični opis kaznenog djela koje stavlja na teret optuženiku.⁵⁷ Nelogično bi bilo da vijeće iz toga razloga odredi dopunu ili provođenje istrage, budući da bi to dovelo do apsurdne situacije da se za postojeći činjenični opis trebaju provesti dodatni dokazi odnosno da se dokazi trebaju "naštimiti" za činjenični opis kakav je u optužnici iznio tužitelj.

Ispravljena ili dopunjena optužnica vratit će se vijeću na odluku o njezinoj osnovanosti.⁵⁸

Utvrđi li izvanraspravno vijeće da je za kazneno djelo koje je predmet optužbe nadležan koji drugi sud, proglasit će nenadležnim sud pred kojim je podignuta optužnica i nakon pravomoćnosti rješenja⁵⁹ dostaviti predmet nadležnom sudu, koji će odlučivati o osnovanosti optužnice. Pri donošenju tog rješenja sud je vezan činjeničnim, ali ne i pravnim opisom (ocjenom) kaznenog djela koji je tužitelj naveo u optužnici.⁶⁰ Vijeće će donijeti odluku o dostavi predmeta mjesno nadležnom sudu iste stvarne nadležnosti⁶¹, ali ako utvrdi da je stvarno nadležan viši sud, predmet će ustupiti na postupanje državnom odvjetniku koji postupava pred višim sudom, budući da se pred višim sudom ne može voditi postupak na temelju optužnice nenadležnog, tj. neovlaštenog državnog odvjetnika.⁶²

Iako je već istražni sudac po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranaka (ako se provodila istraga i ako je dao suglasnost za podizanje neposredne optužnice iz čl. 191. st. 2. ZKP-a) trebao izdvojiti dokaze i obavijesti pribavljene

⁵⁷ Do utvrđenja da činjenični opis radnje kaznenog djela ne proizlazi iz prije pribavljenih dokaza vijeće može doći samo analizom obrazloženja optužnice, u kojem tužitelj navodi dokaze kojima se odlučne činjenice utvrđuju (čl. 268. st. 1. t. 6. ZKP-a), a iz kojih ne proizlazi činjenični opis kaznenog djela kako ga je sastavio tužitelj. Ovdje nije riječ o slučaju da zbog nedostatka dokaza ne postoji osnovana sumnja da je optuženik počinio kazneno djelo radnjom koja mu je stavljena na teret u činjeničnom opisu, već da uopće nije jasno na čemu tužitelj temelji takav činjenični opis kaznenog djela, koji nema osnova u samoj optužnici analiziranim dokazima. U suprotnom vijeće bi se upuštalo u preliminarnu ocjenu dokaza i trebalo bi obustaviti postupak sukladno čl. 275. t. 4. ZKP-a.

⁵⁸ "Tužitelj je dužan u roku od tri dana od dana kada mu je priopćena odluka vijeća podnijeti ispravljenu optužnicu ili staviti zahtjev za dopunu, odnosno provođenje istrage" (čl. 274. st. 2. ZKP-a). Smatram da rok počinje teći od dana objave rješenja na sjednici vijeća, a ne od dana dostave pisanog rješenja, što je posebice važno za oštećenika kao tužitelja, kojem je rok peremptoran.

⁵⁹ Protiv odluke vijeća o proglašenju nenadležnosti stranke mogu podnijeti žalbu, i to je jedino rješenje (uz rješenje o izdavanju iz čl. 274. st. 4. ZKP-a) koje donosi izvanraspravno vijeće, a protiv kojeg obje stranke mogu podnijeti žalbu. (Čl. 281. st. 1. ZKP-a.)

⁶⁰ Čl. 277. ZKP-a.

⁶¹ Ili višem stvarno nadležnom sudu, ako je optužnicu podnio oštećenik kao tužitelj.

⁶² V. čl. 436. st. 1. ZKP-a.

na način određen čl. 177. st. 3. i 4. te protivno čl. 177. st. 5. ZKP-a na kojima se ne može temeljiti sudska odluka⁶³, ako vijeće utvrdi da se u spisima nalaze ti zapisnici ili obavijesti, rješenjem će ih izdvojiti i nakon pravomoćnosti toga rješenja predati istražnom sucu na čuvanje odvojeno od ostalih spisa. Izdvojeni zapisnici i obavijesti ne mogu se koristiti u postupku. Pitanje izdvajanja zapisnika ili obavijesti posebice se postavlja kad je istražni sudac to propustio učiniti (zbog kojeg razloga?!!!) ili je podignuta neposredna optužnica iz čl. 191. st. 6. ZKP-a (nije potrebna suglasnost istražnog suca), a njihovim izdvajanjem iz spisa izvanraspravnom vijeću nedostaje "razjašnjenost" stanja stvari da bi odlučilo o osnovanosti optužnice, pa čak i "dovoljnost" dokaza da je optuženik osnovano sumnjiv za kazneno djelo za koje se tereti. Tada će vijeće, po mojem mišljenju, u većini slučajeva vratiti tužitelju optužnicu na dopunu ili provođenje istrage, ili pak obustaviti postupak sukladno čl. 275. t. 4. ZKP-a. Prva mogućnost je vjerojatnija, a naročito s obzirom na prijepore oko ovlasti vijeća sadržanima u čl. 275. t. 4. ZKP-a.

Ako vijeće nije vratilo optužnicu na ispravak ili dopunu, odnosno ako je ispravljena ili dopunjena optužnica ponovo dostavljena sudu, izvanraspravno će vijeće, razmatrajući je, obustaviti kazneni postupak, ako ustanovi da djelo koje je predmet optužbe nije kazneno djelo; ako postoje okolnosti koje isključuju okrivljenikovu krivnju; ako nema zahtjeva ovlaštenog tužitelja ili prijedloga odnosno odobrenja ovlaštene osobe, kada je to po zakonu potrebno, ili postoje okolnosti koje isključuju kazneni progon te ako nema dovoljno dokaza da je okrivljenik osnovano sumnjiv za djelo koje je predmet optužbe, odnosno ako je proturječje između prikupljenih dokaza očito takvo da bi na glavnoj raspravi izricanje osuđujuće presude bilo nemoguće.⁶⁴ Dakle, razlozi za obustavu mogu se podijeliti na kaznenomaterijalne i kaznenopostupovne.

Izvanraspravno vijeće obustavit će kazneni postupak: ako postupanje optuženika Kaznenim zakonom uopće nije predviđeno kao kazneno djelo; ako optuženikovim postupanjem nisu ostvarena sva bitna zakonska obilježja kaznenog djela; ako je očito beznačajno s obzirom na način postupanja, krivnju i nastupjelu posljedicu; ako je optuženik postupao u nužnoj obrani ili krajnjoj nuždi te pod djelovanjem neodoljive sile ili pri zakonitoj uporabi sredstava prisile; ako je optuženik pogrešno smatrao da postoje okolnosti prema kojima bi djelo bilo dozvoljeno da su one stvarno postojale. U svim navedenim slučajevima, ako je takvo djelo predmet optužbe, sud će obustaviti postupak zbog nepostojanja kaznenog djela.⁶⁵ Pri takvoj odluci vijeće je vezano tužiteljevim činjeničnim

⁶³ Čl. 78. ZKP-a.

⁶⁴ Čl. 275. t. 1.-4. ZKP-a.

⁶⁵ Čl. 275. t. 1. ZKP-a, u svezi s čl. 28., 29., 30., 31., 32. i 47. st. 3. Kaznenog zakona (razlozi za isključenje protupravnosti određeni općim dijelom Kaznenog zakona, uz koje treba spomenuti i razloge za isključenje protupravnosti predviđene uz pojedino kazneno djelo u posebnom dijelu Kaznenog zakona).

opisom kaznenog djela u optužnici⁶⁶ i podacima kojima raspolaže u sudskom spisu, isključivo iz kojih mora proizlaziti da opisano djelo nije kazneno djelo, i to zbog bilo kojeg od navedenih razloga.⁶⁷ Pretpostavka je da će vijeće rijetko obustavljati postupak zbog nepostojanja kaznenog djela jer u tim slučajevima optužnice u pravilu uopće ne bi trebalo biti.⁶⁸

Okolnosti koje isključuju krivnju optuženika, a zbog kojih izvanraspravno vijeće obustavlja kazneni postupak, jesu: optuženikova neubrojivost⁶⁹; ako nije znao i nije mogao znati da je djelo koje čini zabranjeno te ako u vrijeme počinjenja djela nije bio svjestan nekog njegova zakonom određenog obilježja.⁷⁰ Pri donošenju odluke vijeće je također vezano uz činjenični opis kaznenog djela i podatke navedene u spisu, identično kao i pri donošenju odluke na temelju čl. 275. t. 1. ZKP-a. Obustave postupka u tim slučajevima, moja je pretpostavka, također će biti rijetke.⁷¹

Rješenje o obustavi kaznenog postupka vijeće će donijeti i ako nema zahtjeva ovlaštenog tužitelja, bez kojeg ne može postojati kazneni postupak, ili ako nema prijedloga⁷² ili odobrenja ovlaštene osobe⁷³, što su postupovne pretpostav-

⁶⁶ Ali, sukladno čl. 277. ZKP-a, ne i pravnom ocjenom djela koju je tužitelj naveo u optužnici. Slijedom toga, ako iz činjeničnog opisa kaznenog djela proizlazi da je optuženik optužen za neko drugo kazneno djelo (iste težine ili lakše), a ne ono opisano od tužitelja, pa sud iz podataka u spisu nađe da postoji neki poseban razlog za isključenje protupravnosti naveden za to kazneno djelo, obustavit će postupak, iako taj razlog ne postoji za kazneno djelo pravno opisano u optužnici.

⁶⁷ "Sud ovdje ne ocjenjuje dokaze kontradiktorno, nego analizira (ne)utemeljenost optužnice prema podacima u spisu. Pri odlučivanju sud je vezan za činjenični opis djela kako je izložen u optužnici i dokaze na kojima se ona temelji." (*Pavišić, B., op. cit. u bilješci 6, 366.*)

⁶⁸ Ako je državni odvjetnik ovlašten tužitelj. Drukčija je situacija kad nakon odustanka državnog odvjetnika njegovo mjesto kao tužitelj zauzme oštećenik, kada bi se moglo dogoditi da on bez stručne pomoći podigne optužnicu za djelo koje nije kazneno djelo.

⁶⁹ Naravno, ako državni odvjetnik u optužnici nije postavio zahtjev iz čl. 457. st. 1. ZKP-a, kad se postupak ne može obustaviti zbog optuženikove neubrojivosti, ali može zbog nekog drugog zakonskog razloga (v. čl. 456. st. 1. ZKP-a o primjeni odredbi ZKP-a i na postupak prema okrivljenicima s duševnim smetnjama).

⁷⁰ Čl. 275. t. 2. ZKP-a, u svezi s čl. 40., 46. i 47. st. 1. Kaznenog zakona.

⁷¹ Često i raspravno vijeće zanemaruje činjenice koje upućuju na jednu od zabluda koje isključuju krivnju, pa je teško vjerovati da će se izvanraspravno vijeće posvetiti tom pitanju pažljivije. Naime, uvijek se može pozvati da nije ovlašteno ulaziti u ocjenu dokaza, pa će odluku prepustiti svesrdnoj i pažljivoj analizi i ocjeni raspravnog vijeća, a prigovor odbiti kao neosnovan, osim ako podaci u spisu baš nedvojbeno ne upućuju na zabludu o protupravnosti djela ili zabludu o biću kaznenog djela.

⁷² Ako u spisu postoji kaznena prijava oštećenika, smatra se da je njezinim podnošenjem stavio prijedlog za progon (v. čl. 48. st. 2. ZKP-a).

⁷³ Moraju biti dani u roku od tri mjeseca od dana kad je ovlaštena fizička ili pravna osoba saznala za kazneno djelo i počinitelja (v. čl. 163. st. 3. u svezi s čl. 47. st. 1. ZKP-a). Vidi se da su okolnosti od kojih teče rok za ovlaštenika postavljene kumulativno, pa će se u pravilu, po mojem mišljenju, rok računati od dana saznanja za počinitelja, koji će u najvećem broju slučajeva,

ke bez kojih se kazneni postupak ne može voditi, ili ako postoje okolnosti koje isključuju kazneni progon.⁷⁴

Po mojem mišljenju, najčešći, ali i najprjeporniji razlog s obzirom na postojeću odredbu Zakona, zbog kojeg će optuženici podnositi prigovore protiv optužnice, normiran je u čl. 275. t. 4. ZKP-a.⁷⁵ Izvanraspravno vijeće obustavit će kazneni postupak protiv optuženika ako nema dovoljno dokaza da je on osnovano sumnjiv za djelo koje je predmet optužbe, odnosno ako je proturječje između prikupljenih dokaza očito takvo da bi na glavnoj raspravi izricanje osuđujuće presude bilo nemoguće. Ta odredba Zakona zahtijeva pomniju analizu, pogotovo s obzirom na to da će je u jednom analiziranom predmetu iz istraživanja različito tumačiti izvanraspravno vijeće prvostupanjskog i žalbeno vijeće drugostupanjskog suda.

U prvom redu osvrnut ću se na pojam "osnovane sumnje", za koju je nedovoljnost dokaza prvi razlog za obustavu kaznenog postupka iz čl. 275. t. 4. ZKP-a. Bez određenog stupnja vjerojatnosti saznanja o određenim činjenicama, koje predstavljaju subjektivna i objektivna obilježja kaznenog djela propisanog Kaznenim zakonom, tijela kaznenog progona ne mogu protiv određene osobe pokretati redoviti kazneni postupak odnosno istragu (ili podignuti neposrednu optužnicu odnosno podnijeti optužni prijedlog ili privatnu tužbu). Taj je stupanj vjerojatnosti, s obzirom na stadij u kojem se postupak nalazi i svrhu istrage, tijekom koje tek treba prikupiti dokaze⁷⁶, niži kod postavljanja istražnog zahtjeva od onog stupnja saznanja o osnovanosti sumnje potrebnog za podizanje optužnice, kad osnovana sumnja već mora biti potkrijepljena valjano prikupljenim

po prirodi stvari, nastupiti kasnije od dana saznanja za kazneno djelo. S obzirom na to da iz čl. 47. st. 1. ZKP-a proizlazi da se privatna tužba i prijedlog za progon **moraju** podnijeti u navedenom roku od tri mjeseca, dok čl. 163. st. 3. određuje da se pisani zahtjev ili suglasnost **mog**u podnijeti u roku od tri mjeseca, zaključujem da nema mjesta obustavi kaznenog postupka ako je optužnica podignuta na zahtjev ili suglasnost koji nisu postavljeni odnosno dani u određenom roku, dok će se kazneni postupak pokrenut optužnicom na zakašnjeni prijedlog oštećenika, koji je postavljen izvan roka od tri mjeseca, obustaviti. Razlika u položaju "oštećenika" je evidentna.

⁷⁴ Čl. 275. t. 3. ZKP-a, u svezi s čl. 2. st. 1., 2. i 4. te čl. 163. st. 1., 2. i 3. ZKP-a. Okolnosti koje isključuju kazneni progon su zastara kaznenog progona, amnestija, pomilovanje, postupovni imunitet, pravomoćno presuđena stvar i dr.

⁷⁵ I sama formulacija Zakona u čl. 275. t. 4. daje mogućnosti široke interpretacije norme, u tumačenju koje, kao što će se vidjeti i u istraživanju u drugom dijelu ovog rada, "luta" i sama sudska praksa. Razumljivo je da optuženik, bez obzira na to kakvi dokazi protiv njega postoje, uvijek, ako nema razloge za prigovor iz t. 1.-3. (a najčešće ih neće imati), može podnijeti prigovor zbog razloga iz t. 4., jer on, a to je samo po sebi razumljivo i proizlazi iz njegove postupovne pozicije, smatra da "nema dovoljno dokaza da je osnovano sumnjiv ili je proturječje između dokaza očito takvo da bi na glavnoj raspravi izricanje osuđujuće presude bilo nemoguće."

⁷⁶ "U istrazi će se prikupiti dokazi i podaci koji su potrebni da bi se moglo odlučiti hoće li se podignuti optužnica ili obustaviti postupak." (Čl. 187. st. 2. ZKP-a.)

dokazima, dakle na znatno višem stupnju od onog prije istrage.⁷⁷ Takav stupanj osnovane sumnje procjenjuje izvanraspravno vijeće kad razmatra prigovor na kvantitetu dokaza kojima tužitelj u optužnici dokazuje da osnovana sumnja zaista postoji.

Zadatak je vijeća da pažljivo preliminarno ocijeni sve prikupljene dokaze u **cjelini**, odnosno da utvrdi je li prikupljeno **dovoljno** dokaza⁷⁸ iz kojih proizlazi osnovana sumnja da je optuženik počinio kazneno djelo koje mu je optužbom stavljeno na teret.⁷⁹ Vijeće ne smije suditi odnosno ocjenjivati vjerodostojnost svakog dokaza posebno, a nakon toga svih dokaza u cjelini (to je uloga raspravnog vijeća). Dakle, izvanraspravno vijeće trebalo bi dokazni materijal gledati kao kvantitativnu cjelinu, bez izdvajanja pojedinih dokaza iz mase, dok bi raspravno vijeće trebalo postupati sasvim suprotno, odnosno slobodno ocijeniti vjerodostojnost svakog dokaza zasebno, a tek onda i njihovu međusobnu usklađenost i vjerodostojnost. Čitajući takvu odredbu postavljam si pitanje kako je moguće da vijeće spoznaje nedovoljnost cjeline prikupljenih dokaza bez vrednovanja svakog dokaza posebno, barem posredno. Da bi vijeće formiralo sliku o nedovoljnosti cjeline, potreban je niz slika o dijelovima od kojih se ta cjelina sastoji, a tu se već nalazimo na polju vrednovanja i razmatranja svakog dokaza zasebno. Spoznajnu kvantitetu cjeline dokaza čini spoznajna kvaliteta svakog dokaza posebno. Razmatranjem i ocjenjivanjem te cjeline ne sudi li onda vijeće i ne proširuje li svoje ovlasti koje su mu dane Zakonom?⁸⁰ Stoga je moje mišljenje da se tumačenjem te odredbe sudska praksa mora izjasniti "kaznjava" li obustavom postupka tužitelja koji nije kvalitetno pripremio postupak i prikupio dovoljno uvjerljivih dokaza⁸¹, a ipak je podigao optužnicu i utrošio sredstva i vrijeme države, ili državi ušteduje postupak provođenja glavne rasprave i obustavom zapravo odlučuje o postojanju ili nepostojanju osnovane sumnje već u ovoj fazi postupka.⁸² Ili pak zakonodavac mora jasnije i preciznije

⁷⁷ Nakon provedene glavne rasprave više se ne može govoriti o stupnjevima osnovanosti sumnje, budući da je krivnja optuženika kod osuđujuće presude nedvojbeno utvrđena, dok je oslobađajućom presudom utvrđeno da je sumnja bila neosnovana.

⁷⁸ "Ovdje vijeće preliminarno ocjenjuje saznavnu vrijednost cjeline prikupljenih dokaza (kojih je malo, nedostavno ili nisu dovoljno uvjerljivi). Ocjena je zapravo kvantitativna." (*Pavišić, B., op. cit. u bilješci 6, 366.*)

⁷⁹ A s obzirom na spoznajnu cjelinu dokaznog materijala nema mjesta za dopunu ili provođenje istrage iz čl. 274. st. 2. ZKP-a.

⁸⁰ Pavišić navodi da nedovoljnost dokaza postoji kad ih je malo, nedostavno ili nisu dovoljno uvjerljivi. (*Pavišić, B., op. cit. u bilješci 6, 366.*) Smatram da uvjerljivost dokaza ne može biti u korelaciji s njihovom kvantitetom, već je riječ o kvaliteti prikupljenog dokaznog materijala.

⁸¹ Možda bi u tom slučaju bilo bolje primijeniti odredbu o dopuni ili provedbi istrage, nakon čega bi tužitelj ponovo odlučio ostaje li kod podignute optužnice ili odustaje li od optužbe.

⁸² Ne znam koja je razlika ako vijeće obustavlja postupak jer nema dovoljno dokaza da osnovana sumnja postoji odnosno nije sigurno postoji li ona ili ne, ili ako se optuženik oslobodi

odrediti ovlasti vijeća prilikom ispitivanja optužnice i prigovora protiv nje, izuzimajući iz nadležnosti izvaraspravnog vijeća odlučivanje o tom pitanju, a odluku prepustiti raspravnom vijeću nakon provedene glavne rasprave? Do odluke zakonodavca odgovor leži na sudu.

I druga ovlast izvanraspravnog vijeća: da rješenjem obustavi postupak ako je proturječje između prikupljenih dokaza očito takvo da bi na glavnoj raspravi izricanje osuđujuće presude bilo nemoguće, podložna je kritičkoj analizi iz istih razloga koji su gore navedeni, s time da u ovoj situaciji vijeće obustavom postupka zapravo "oslobađa" optuženika, jer je nesklad dokaza takav da se ne može donijeti osuđujuća presuda. Ako vijeće utvrđuje proturječnost prikupljenih dokaza, nedvojbeno je da ocjenjuje njihov sadržaj, iz čega onda proizlazi da analizira svaki dokaz posebno i njihovu usklađenost, pa ako utvrdi da su dokazi toliko proturječni jedan drugome da presudu kojom bi se nedvojbeno potvrdila osnovanost sumnje protiv optuženika uopće nije moguće donijeti, nesumnjivo se upušta u ocjenu vjerodostojnosti dokaza, budući da od dva proturječna dokaza, u svrhu donošenja bilo koje presude, očito nisu oba vjerodostojna. Stoga bi i u ovom slučaju zakonodavac trebao preciznije odrediti ovlasti izvanraspravnog vijeća, možda na način da se i tu odluka prepusti slobodnoj ocjeni raspravnog vijeća.

Podigne li tužitelj neposrednu optužnicu, odluke izvanraspravnog vijeća iz razloga navedenih u čl. 275. ZKP-a se razlikuju, jer je trenutak započinjanja kaznenog postupka u tim slučajevima drukčiji, pa nema mjesta obustavi postupka. Naime, vijeće će takvu optužnicu odbaciti ako ustanovi da postoje razlozi iz čl. 275. t. 1.-3. ZKP-a, a ako su provedene istražne radnje, i iz razloga navedenog u t. 4. ZKP-a.^{83, 84} Ako je u povodu prigovora protiv neposredne optužnice provedena istraga, vijeće će rješenjem obustaviti postupak ako ustanovi postojanje razloga iz čl. 201. ZKP-a.⁸⁵

jer nema dokaza da je osnovano osumnjičen za počinjenje kaznenog djela. U tom slučaju vijeće ne bi trebalo imati ovlast obustave kaznenog postupka ako se ne želi da ono na neki način sudi.

⁸³ Čl. 276. st. 1. ZKP-a.

⁸⁴ Vijeće ni u ovom slučaju nije vezano za pravnu ocjenu djela koju je tužitelj naveo u optužnici (v. čl. 277. ZKP-a).

⁸⁵ Ako djelo koje se stavlja na teret okrivljeniku nije kazneno djelo za koje se progoni po službenoj dužnosti; ako postoje okolnosti koje isključuju krivnju okrivljenika; ako je nastupila zastara kaznenog progona ili je djelo obuhvaćeno amnestijom ili pomilovanjem, ili ako postoje druge okolnosti koje isključuju kazneni progon; ako nema dokaza da je okrivljenik počinio kazneno djelo. Vide se razlike od razloga navedenih u čl. 275. ZKP-a, a posebice upada u oči da vijeće može obustaviti postupak ako ne postoje dokazi da je okrivljenik počinio kazneno djelo. Možda je i tu odgovor na moje pitanje treba li obustavljati postupak po čl. 275. t. 4. odmah ili tek po vraćanju optužnice na dopunu ili provedbu istrage odnosno uspješnom otklanjanju "nedovoljnosti" dokaza i proturječnosti između njih.

Ne donese li koju od odluka koje sam naveo, vijeće će odbiti prigovor protiv optužnice kao neosnovan⁸⁶, a odlučit će i o prijedlozima za spajanje i razdvajanje postupka, sukladno zakonskim odredbama.

Sukladno čl. 281. st. 1. ZKP-a, protiv rješenja iz čl. 275. i čl. 276. ZKP-a žalbu mogu podnijeti tužitelj i oštećenik, dok protiv ostalih rješenja koja donosi izvanraspravno vijeće žalba nije dopuštena.^{87, 88}

Naposljetku, u predmetima u kojima je optužnica podignuta protiv više optuženika, a samo je jedan od njih podnio prigovor, izvanraspravno će vijeće, ako nađe da razlozi zbog kojih nema mjesta optužbi koriste i nekom od optuženika koji nije podnio prigovor, odlučivati kao da su i ti optuženici podnijeli prigovor, pa će donijeti odgovarajuće odluke.⁸⁹

PRIGOVORI PROTIV OPTUŽNICE PODNESENI NA OPĆINSKOM SUDU U ČAKOVCU U RAZDOBLJU OD 1999. DO 2004. GODINE

Nakon kraće analize odredbi ZKP-a kojima je uređena problematika sadržaja optužnice te podnošenja prigovora protiv nje, kao i odluka koje sud donosi u povodu prigovora, prikazom istraživanja provedenog na Općinskom sudu u Čakovcu pokušat ću odgovoriti na pitanja postavljena u uvodu ovog rada, a sve radi ispitivanja praktičnih implikacija odredbi ZKP-a o prigovoru protiv optužnice u sudskoj praksi Općinskog suda u Čakovcu. Istraživanje je obuhvatilo šest godina, od 1999. do 2004.

Prigovori protiv optužnice podneseni tijekom 1999. godine

Tijekom 1999. godine pred Općinskim sudom u Čakovcu tužitelji su podigli ukupno 124 optužnice, protiv kojih je podneseno 20 prigovora, iz čega proizlazi da je prigovor podnesen u **16,1%** slučajeva.⁹⁰

⁸⁶ "Odbijanje prigovora kao neosnovanog nema prejudicirajuće značenje za raspravni sud. Te i druge odluke u ovoj fazi postupanja imaju indikativan, a ne atributivan značaj." (Pavišić, B., *op. cit. u bilješki 6, 368.*)

⁸⁷ "Ako se protiv rješenja vijeća žalio samo oštećenik i žalba se prihvati, smatrat će se da je s izjavom žalbe preuzeo kazneni progon." (Čl. 281. st. 2. ZKP-a.)

⁸⁸ "Sve odluke vijeća donesene u povodu prigovora protiv optužnice moraju biti obrazložene, ali tako da se unaprijed ne utječe na rješavanje onih pitanja koja će biti predmet raspravljanja na glavnoj raspravi." (Čl. 280 ZKP-a.) To se u pravilu odnosi na rješenje o odbijanju prigovora kao neosnovanog, kojim se ne bi trebalo utjecati na postupovnu poziciju stranaka u daljnjem postupku.

⁸⁹ Radi zadovoljavanja načela *beneficium cohaesionis*, naravno samo u slučaju ako nema mjesta optužbi, odnosno iz razloga navedenih u čl. 275. i 276. ZKP-a.

⁹⁰ Tijekom 1998. godine, koja prethodi prvoj godini za koju je provedeno istraživanje, na Općinskom sudu u Čakovcu podignuto je ukupno 170 optužnica, dakle znatno više nego 1999. godine.

Nadalje, od 20 podnesenih prigovora, u petnaest predmeta prigovor je podnio branitelj optuženika, a u četiri prigovor je podnio osobno optuženik. U jednom predmetu prigovor je podnijela optuženikova majka, a zanimljivo je da njezin prigovor nije odbačen kao nedopušten, iako ga je podnijela neovlaštena osoba. U tablici 1 prikazana su kaznena djela koja su bila predmet optužbe u optužnici te razlozi zbog kojih su branitelji, optuženik ili optuženikova majka podnosili prigovore, kao i odluke suda.

Tablica 1.

Broj predmeta	Kazneno djelo	Podnositelj prigovora	Razlozi podnošenja prigovora iz ZKP-a	Odluka suda
1. Kv-2/99	čl. 345. st. 1. i čl. 311. st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
2. Kv-9/99	čl. 102. st. 2. u svezi sa st. 1. KZRH	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
3. Kv-11/99	čl. 178. st. 3. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
4. Kv-12/99	čl. 161. st. 4. u svezi sa čl. 156. st. 1. i 2. KZRH	optuženik	čl. 275. t. 1. – nema kaznenog djela	kazneni postupak obustavljen
5. Kv-14/99	čl. 224. st. 4. u svezi sa st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 1 – nema kaznenog djela	odbijen kao neosnovan
6. Kv-17/99	čl. 215. st. 3. u svezi sa st. 1. KZRH i čl. 221. st. 1. KZRH	branitelj	čl. 275. t. 1. i 4. – nema kaznenog djela i nema dokaza	odbijen kao neosnovan
7. Kv-19/99	čl. 224. st. 4. u svezi sa st. 1. KZ-a	optuženik	čl. 275. t. 1. – nema kaznenog djela	odbijen kao neosnovan
8. Kv-20/99	čl. 317. st. 2. u svezi sa st. 1. i čl. 33. KZ-a	optuženik	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
9. Kv-25/99	čl. 224. st. 4. u svezi sa st. 1. i čl. 224. st. 1 KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 1. – nema kaznenog djela	odbijen kao neosnovan
10. Kv-26/99	čl. 102. st. 2. u svezi sa st. 1. KZRH i dr.	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza i postoji proturječje između dokaza	odbijen kao neosnovan
11. Kv-28/99	čl. 126. st. 1. t. 1. u svezi sa čl. 125. st. 1. KZRH i dr.	branitelj	ne osporava se osnovanost optužnice, već traži konstrukcija produljenog kaznenog djela	odbijen kao neosnovan

Nastavak tablice 1.

Broj predmeta	Kazneno djelo	Podnositelj prigovora	Razlozi podnošenja prigovora iz ZKP-a	Odluka suda
12. Kv-47/99	čl. 311. st. 1. i čl. 224. st. 4. u svezi sa st. 1.	branitelj	čl. 275. t. 4. - nema dokaza i postoji proturječje između dokaza	odbijen kao neosnovan
13. Kv-48/99	čl. 272. st. 3. i čl. 273. st. 1.	optuženik	čl. 275. t. 1. – nema kaznenog djela	odbačen kao nepravodoban
14. Kv-50/99	čl. 215. st. 4. u svezi sa st. 3. KZRH	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
15. Kv-52/99	čl. 155. st. 3. u svezi sa čl. 148. st. 2. i 1. KZRH	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
16. Kv-56/99	čl. 217. st. 1. t. 1. u svezi sa čl. 216. st. 1. KZ-a i dr.	optuženikova majka	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
17. Kv-57/99	čl. 347. st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 3. - zastara kaznenog progona	odbijen kao neosnovan
18. Kv-65/99	čl. 224. st. 1. KZ-a	branitelj	postala optužni prijedlog	nije odlučivano
19. Kv-71/99	čl. 40. st. 3. u svezi sa st. 1. i 2. KZRH	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	optužnica vraćena na provođenje istrage – nakon toga odbijen kao neosnovan
20. Kv-72/99	čl. 272. st. 1. i čl. 273. KZ-a	branitelj	čl. 272. t. 2 - neubrojivost	odbijen kao neosnovan

Iz podataka u tablici 1 mogao bih zaključiti da su u najvećem broju prigovore protiv optužnice tijekom 1999. godine podnosili branitelji (75% slučajeva), dok su optuženici samo u četiri slučaja (20%) osobno podnijeli prigovor, iz čega nedvojbeno proizlazi da je podnošenje prigovora vjerojatnije u predmetima u kojima optuženik ima branitelja, odnosno stručnu pomoć. Već sam rekao da je optuženikova majka u jednom slučaju podnijela prigovor.

U najvećem broju slučajeva u 1999. godini prigovori su podnošeni iz razloga određenog čl. 275. t. 4. ZKP-a, i to u deset predmeta, što čini 50% ukupnog broja predmeta. Zbog nepostojanja kaznenog djela prigovor je izjavljen u pet predmeta, odnosno 25% slučajeva, a zbog razloga iz čl. 275. t. 2. te čl. 275. t. 3. prigovor je podnesen u dva predmeta (10%). Od preostala tri predmeta, u

jednom je branitelj prigovor podnio na temelju čl. 275. t. 1. i 4. ZKP-a, u drugom nije osporavao optužnicu, a u trećem je optužnica postala optužni prijedlog.

Iz tablice 1 vidi se da je izvanraspravno vijeće u 16 predmeta odbilo prigovor kao neosnovan (80%). U jednom je predmetu postupak zbog nepostojanja kaznenog djela obustavljen (5%), a u jednom je prigovor odbačen kao nepravodoban (5%). Sud je sukladno čl. 274. st. 2. ZKP-a u jednom predmetu vratio tužitelju optužnicu radi provođenja istrage (5%), ali je i u tom predmetu, nakon što je istraga provedena, prigovor odbijen kao neosnovan. U preostalom slučaju o prigovoru se nije odlučivalo, jer je optužnica postala optužni prijedlog.

Dakle, tijekom 1999. godine najviše prigovora podnijeli su branitelji iz razloga određenog čl. 275. t. 4. ZKP-a, a u najvećem broju slučajeva prigovori su odbijeni kao neosnovani (jedan nakon što je provedena istraga). Samo u jednom predmetu kazneni postupak je obustavljen. Valja pretpostaviti da znatnih odstupanja od tih utvrđenja neće biti ni u 2000. godini.

Prigovori protiv optužnice podneseni tijekom 2000. godine

U 2000. godini pred Općinskim sudom u Čakovcu tužitelji su podigli ukupno 187 optužnica, protiv kojih je podnijeto 34 prigovora, iz čega proizlazi da je prigovor podnesen u **18,18%** slučajeva. Dakle, i u apsolutnom broju i u postotku 2000. godine podneseno je više prigovora protiv optužnice nego prethodne, 1999. godine.

U tablici 2 prikazana su kaznena djela koja su bila predmet optužbe u optužnicama te razlozi zbog kojih su podnošeni prigovori, kao i odluke suda u 2000. godini.

Tablica 2.

Broj predmeta	Kazneno djelo	Podnositelj prigovora	Razlozi podnošenja prigovora iz ZKP-a	Odluka suda
1. Kv-1/00	čl. 177. st. 2. u svezi sa st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
2. Kv-2/00	čl. 292. st. 2. u svezi sa st. 1. al. 4. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza – pogreške u optužnici iz čl. 268. ZKP-a	odbijen kao neosnovan
3. Kv-4/00	čl. 292. st. 2. u svezi sa st. 1. al. 5. KZ-a	optuženik	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
4. Kv-5/00	čl. 161. st. 4. u svezi sa čl. 156. st. 1. i 3. KZRH	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan

Nastavak tablice 2.

Broj predmeta	Kazneno djelo	Podnositelj prigovora	Razlozi podnošenja prigovora iz ZKP-a	Odluka suda
5. Kv-8/00	čl. 292. st. 2. u svezi sa st. 1. al. 6. KZ-a i dr.	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
6. Kv-10/00	čl. 293. st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 1. i 4. – nema kaznenog djela i nema dokaza	odbijen kao neosnovan – izdvajanje
7. Kv-18/00	čl. 311. st. 2. u svezi sa st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
8. Kv-19/00	čl. 335. st. 2. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 1. i 3. – nema kaznenog djela, zastara	odbijen kao neosnovan
9. Kv-20/00	čl. 199.a st. 1. KZRH	optuženik	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
10. Kv-21/00	čl. 272. st. 4. u svezi sa st. 1. i 2. KZ	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
11. Kv-26/00	čl. 292. st. 2. u svezi sa st. 2. al. 2. i 6. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 1. i 4. – nema kaznenog djela i dokaza	odbijen kao neosnovan
12. Kv-28/00	čl. 236. st. 1. KZ-a	optuženik	čl. 275. t. 1. – nema kaznenog djela	odbijen kao neosnovan
13. Kv-30/00	čl. 272. st. 3. i čl. 273. st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
14. Kv-33/00	čl. 311. st. 2. u svezi sa st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	kazneni postupak obustavljen zbog nedostatnosti dokaza – po žalbi ukinuto, vraćeno na dopunu istrage – još nije odlučeno
15. Kv-36/00	čl. 292. st. 2. KZ-a	optuženik	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
16. Kv-39/00	čl. 218. st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza i proturječje između dokaza	odbijen kao neosnovan
17. Kv-42/00	čl. 293. st. 2. u svezi sa st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 1. i 4. – nema kaznenog djela i nema dokaza	odbijen kao neosnovan

Nastavak tablice 2.

Broj predmeta	Kazneno djelo	Podnositelj prigovora	Razlozi podnošenja prigovora iz ZKP-a	Odluka suda
18. Kv-43/00	čl. 173. st. 1. i 5. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza i proturječje između dokaza	odbijen kao neosnovan
19. Kv-44/00	čl. 224. st. 4. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
20. Kv-45/00	čl. 292. st. 2. u svezi sa st. 1. al. 4. i čl. 287. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
21. Kv-46/00	čl. 272. st. 3. u svezi sa st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
22. Kv-47/00	čl. 178. st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
23. Kv-48/00	čl. 223. st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 1. – nema kaznenog djela	odbijen kao neosnovan
24. Kv-51/00	čl. 223. st. 4. u svezi sa st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
25. Kv-52/00	čl. 272. st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
26. Kv-53/00	čl. 161. st. 1. u svezi sa čl. 156. st. 1. KZRH	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
27. Kv-56/00	čl. 272. st. 4. u svezi sa st. 1. i 2. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
28. Kv-58/00	čl. 345. st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza i proturječje	odbijen kao neosnovan
29. Kv-61/00	čl. 177. st. 3. KZ-a i dr.	optuženik	poricanje kaznenih djela	odbijen kao neosnovan
30. Kv-73/00	čl. 292. st. 2. u svezi sa st. 1. al. 4. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan – izdvajanje
31. Kv-75/00	čl. 224. st. 4. u svezi sa st. 1. KZ-a	optuženik	čl. 275. t. 1. – nema kaznenog djela	odbijen kao neosnovan
32. Kv-78/00	čl. 345. st. 3. u svezi sa st. 1. KZ-a i dr.	branitelj	čl. 275. t. 1. i 4. – nema kaznenog djela i nema dokaza	odbijen kao neosnovan
33. Kv-81/00	čl. 99. st. 3. u svezi sa st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza i proturječje između dokaza	odbijen kao neosnovan
34. Kv-84/00	čl. 315. st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 1. – nema kaznenog djela	kazneni postupak obustavljen

Iz gornjih podataka proizlazi da su i u toj godini u najvećem broju prigovore protiv optužnice podnosili branitelji (79,41% slučajeva)⁹¹, dok su optuženici u sedam slučajeva (20,59%)⁹² osobno podnijeli prigovor, što ponovo upućuje na činjenicu da je veća vjerojatnost da će prigovor biti podesen kada optuženik ima branitelja.

Kao i u 1999. godini, u najvećem broju slučajeva u 2000. godini prigovori su podnošeni iz razloga određenog čl. 275. t. 4. ZKP-a, i to u dvadeset tri predmeta, što čini 67,64% ukupnog broja predmeta, odnosno oko 17% više nego prethodne godine. Zbog nepostojanja kaznenog djela prigovor je izjavljen u četiri predmeta, odnosno 11,76% slučajeva, nešto manje nego u 1999. godini (bilo 25%). Kombinirajući razloge iz čl. 275. t. 1. i 4. optuženici ili branitelji prigovarali su četiri puta, u 11,76% slučajeva, dakle više nego 1999. godine. U jednom slučaju prigovoreno je na optužnicu zbog čl. 275. t. 1. i 3. ZKP-a, tj. zbog nepostojanja kaznenog djela i nastupanja zastare (2,94%). U preostalim predmetima prigovor je izjavljen zbog nedostatnosti dokaza, uz apostrofiranje nedostataka u optužnici, dok je u predmetu Kv-61/00 optuženik u prigovoru samo porekao da je počinio kazneno djelo koje mu je optužbom stavljeno na teret.

Tablica 2 jasno prikazuje da je izvanraspravno vijeće uglavnom rješenjima odbijalo prigovor kao neosnovan, i to u 88,23% slučajeva, odnosno oko 8% više nego prethodne godine. U jednom je predmetu postupak zbog nepostojanja kaznenog djela obustavljen (2,94%), a u jednom je kazneni postupak nepravomoćno obustavljen, ali je viši sud ukinuo tu odluku izvanraspravnog vijeća, u povodu čega je optužnica vraćena na dopunu istrage, i predmet se još nalazi u fazi istrage. U preostala dva predmeta sud je također odbio prigovore kao neosnovane, ali je uz tu, na temelju čl. 274. st. 4. ZKP-a, donio i odluku o izdavanju obavijesti i zapisnika iz čl. 78. ZKP-a.

Dakle, i tijekom 2000. godine najviše prigovora podnijeli su branitelji iz razloga određenog čl. 275. t. 4. ZKP-a, a u najvećem broju slučajeva prigovori su odbijeni kao neosnovani (u 32 predmeta, što čini 94,11%). Samo u jednom predmetu kazneni postupak je obustavljen, dok jedan predmet još nije okončan. U usporedbi s 1999. godinom može se zaključiti da je izjavljeno više prigovora protiv optužnice, ali je po prigovoru samo jedan kazneni postupak obustavljen, isto kao i 1999. godine. A u 2001. godini?

Prigovori protiv optužnice podneseni tijekom 2001. godine

Općinski sud u Čakovcu tijekom 2001. godine zaprimio je ukupno 184 optužnice, protiv kojih su podnesena 34 prigovora (isto kao 2000. godine), iz čega

⁹¹ Nešto više nego u 1999. godini, kad je taj postotak bio 75%.

⁹² Približno isti postotak kao 1999. godine.

proizlazi da je prigovor podnesen u **18,47%** slučajeva, dakle približno u istom postotku kao i 1999. te 2000. godine.

Tablica 3 prikazuje kaznena djela koja su bila predmet optužbe u optužnicama te razloge zbog kojih su podnošeni prigovori, kao i odluke Općinskog suda u Čakovcu u 2001. godini.

Tablica 3.

Broj predmeta	Kazneno djelo	Podnositelj prigovora	Razlozi podnošenja prigovora iz ZKP-a	Odluka suda
1. Kv-1/01	čl. 271. st. 4. u svezi sa čl. 266. st. 2. u svezi sa st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
2. Kv-2/01	čl. 345. st. 1. i čl. 312. st. 2. KZ-a	optuženik	poricanje kaznenog djela	odbijen kao neosnovan
3. Kv-3/01	čl. 293. st. 2. u svezi sa st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 1. – nema kaznenog djela	odbijen kao neosnovan
4. Kv-15/01	čl. 292. st. 2. u svezi sa st. 1. al. 6. KZ-a i dr.	branitelj	čl. 275. t. 1. i 4. – nema kaznenog djela i dokaza	odbijen kao neosnovan
5. Kv-17/01	čl. 224. st. 4. u svezi sa st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 1. i 4. – nema kaznenog djela i nema dokaza	odbijen kao neosnovan
6. Kv-18/01	čl. 345. st. 3. u svezi sa st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
7. Kv-20/01	čl. 292. st. 2. u svezi sa st. 1. al. 4. KZ-a	optuženik	poricanje kaznenog djela	odbijen kao neosnovan
8. Kv-23/01	čl. 292. st. 2. u svezi sa st. 1. al. 4. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 1. – nema kaznenog djela	odbijen kao neosnovan
9. Kv-26/01	čl. 272. st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
10. Kv-28/01	čl. 292. st. 2. u svezi sa st. 1. al. 4. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 1. i 4. – nema kaznenog djela i dokaza	odbijen kao neosnovan
11. Kv-29/01	čl. 293. st. 2. u svezi sa st. 1. KZ-a	branitelj i optuženik	čl. 275. t. 4. – nema dokaza – prigovor mjesnoj nadležnosti	braniteljev prigovor odbačen kao nepravodoban, optuženikov odbijen kao neosnovan – stvarna nadležnost OS u Čakovcu

Nastavak tablice 3.

Broj predmeta	Kazneno djelo	Podnositelj prigovora	Razlozi podnošenja prigovora iz ZKP-a	Odluka suda
12. Kv-30/01	čl. 286. st. 1. KZ-a i dr.	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
13. Kv-40/01	čl. 272. st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 1., 2. i 4. – nema kaznenog djela, krivnje i dokaza	odbijen kao neosnovan
14. Kv-47/01	čl. 272. st. 4. u svezi sa st. 1. i 2. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
15. Kv-51/01	čl. 230. st. 5. u svezi sa st. 1. KZ-a	optuženik	čl. 275. t. 1. i 4. – nema kaznenog djela i nema dokaza	odbijen kao neosnovan
16. Kv-76/01	čl. 293. st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
17. Kv-82/01	čl. 271. st. 3. u svezi sa čl. 266. st. 1. i 2. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 1. i 4. – nema kaznenog djela i nema dokaza	odbijen kao neosnovan
18. Kv-85/01	čl. 333. st. 2. i čl. 177. st. 2. u svezi sa st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 1. i 4. – nema kaznenog djela i nema dokaza - nedostaci iz čl. 268. ZKP-a	odbijen kao neosnovan
19. Kv-86/01	čl. 333. st. 4. i čl. 177. st. 2. u svezi sa st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 1. i 4. – nema kaznenog djela i nema dokaza - izdvajanje nezakonitih dokaza	odbijen kao neosnovan – odbijeno izdvajanje
20. Kv-87/01	čl. 333. st. 4. i čl. 177. st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan – odbijen prijedlog za izdvajanje
21. Kv-88/01	čl. 333. st. 4. i čl. 177. st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza – izdvajanje nezakonitih dokaza	odbijen kao neosnovan – odbijeno izdvajanje
22. Kv-89/01	čl. 177. st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza – izdvajanje nezakonitih dokaza – razdvajanje postupka	odbijen kao neosnovan - odbijen prijedlog za izdvajanje – odbijen prijedlog za razdvajanje

Nastavak tablice 3.

Broj predmeta	Kazneno djelo	Podnositelj prigovora	Razlozi podnošenja prigovora iz ZKP-a	Odluka suda
23. Kv-90/01	čl. 333. st. 4. i čl. 177. st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
24. Kv-91/01	čl. 333. st. 4. i čl. 177. st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 1. – nema kaznenog djela – prijedlog za izdvajanje nezakonitih dokaza	odbijen kao neosnovan – odbijen prijedlog za izdvajanje
25. Kv-92/01	čl. 333. st. 4. i čl. 177. st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 1. – nema kaznenog djela	odbijen kao neosnovan
26. Kv-93/01	čl. 333. st. 4. i čl. 177. st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
27. Kv-94/01	čl. 177. st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
28. Kv-95/01	čl. 311. st. 2. u svezi sa st. 1. i čl. 315. st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 2. – zabluda o biću djela	odbijen kao neosnovan
29. Kv-96/01	čl. 293. st. 2. u svezi st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 1. – nema kaznenog djela	odbijen kao neosnovan
30. Kv-97/01	čl. 274. st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
31. Kv-98/01	čl. 292. st. 2. u svezi sa st. 1. al. 4. KZ-a	optuženik	čl. 275. t. 1. – nema kaznenog djela	odbijen kao neosnovan
32. Kv-106/01	čl. 292. st. 2. u svezi sa st. 1. al. 4. KZ-a i dr.	branitelj	čl. 275. t. 1. i 4. – nema kaznenog djela i nema dokaza	odbijen kao neosnovan
33. Kv-119/01	čl. 218. st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan

Iz gornjih podataka proizlazi da su i u toj godini u najvećem broju prigovore protiv optužnice podnosili branitelji (84,85% slučajeva), dok su optuženici u četiri slučaja (12,12%) osobno podnijeli prigovor, što opet upućuje na činjenicu da je veća vjerojatnost da će prigovor biti podnesen kad optuženik ima branitelja. Za razliku od prethodnih dviju godina, u jednom predmetu prigovor su podnijeli i branitelj i optuženik osobno.

Tijekom 2001. godine prigovori su podnošeni samo iz razloga određenog čl. 275. t. 4. ZKP-a u dvanaest predmeta, što čini 35,29% ukupnog broja predmeta. Samo zbog nepostojanja kaznenog djela prigovor je izjavljen u pet predmeta, odnosno 14,7% slučajeva, nešto manje nego u 1999. godini (bilo

25%), ali više nego u 2000. godini (11,76%). Kombinirajući razloge iz čl. 275. t. 1. i 4. optuženici ili branitelji prigovorili su šest puta, u 17,65% slučajeva, dakle više nego 1999. i 2000. godine. U jednom slučaju prigovoreno je na optužnicu zbog čl. 275. t. 1., 2. i 4. ZKP-a, tj. zbog nepostojanja kaznenog djela, postojanja okolnosti koje isključuju krivnju optuženika i nedostatnosti dokaza, a u jednom samo zbog zablude o biću djela, odnosno zbog razloga iz čl. 275. t. 2. ZKP-a (2,94%). U dva predmeta optuženici su osobno prigovorili poričući da su počinili kazneno djelo (5,88%). U predmetu broj Kv-29/01 prigovoreno je mjesnoj nadležnosti suda, dok su u predmetu broj Kv-85/01 istaknuti nedostaci u optužnici iz čl. 268. ZKP-a. U četiri predmeta uz navođenje razloga iz čl. 275. ZKP-a podnositelji prigovora tražili su izdvajanje nezakonitih dokaza, a u jednom i razdvajanje postupka (11,76%).

Tablica 3 jasno pokazuje da je izvanraspravno vijeće u gotovo svim predmetima prigovor protiv optužnice odbilo kao neosnovan (97,06%). U jednom je predmetu uz odbijanje optuženikova prigovora braniteljev prigovor odbačen kao nepravodoban (2,94%). Vijeće je odbilo i sve prijedloge za izdvajanje nezakonitih dokaza, kao i prijedlog za razdvajanje postupka te prigovor mjesne nenadležnosti.

Dakle, i tijekom 2001. godine najviše prigovora podnijeli su branitelji, ali su razlozi za podnošenje prigovora širi, pa je u prigovorima podnesenim u ovoj godini sadržajno iskorištena veća paleta zakonskih mogućnosti zbog kojih se prigovor može podnijeti. Prema 1999. i 2000. godini najveća je razlika u višem postotku odbijanja prigovora kao neosnovanih, odnosno u neobustavljanju nijednog kaznenog postupka u povodu prigovora.

Prigovori protiv optužnice podneseni tijekom 2002. godine

Tužitelji su u 2002. godini pred Općinskim sudom u Čakovcu podigli ukupno 206 optužnica (najviše od svih godina u analiziranom razdoblju), protiv kojih je podnesen 31 prigovor⁹³, iz čega proizlazi da je prigovor podnesen u **15,05%** slučajeva, dakle u manjem postotku nego u svim prethodno analiziranim godinama.⁹⁴

U tablici 4 prikazana su kaznena djela koja su bila predmet optužbe u optužnicama te razlozi zbog kojih su podnošeni prigovori, kao i odluke Općinskog suda u Čakovcu u povodu prigovora u 2002. godini.

⁹³ Nešto manje nego 2000. i 2001. godine, ali više nego 1999. godine.

⁹⁴ Taj je postotak najbliži utvrđenom u 1999. godini (16,1%), a znatno manji od onih iz 2000. (18,18%) i 2001. godine (18,47%).

Tablica 4.

Broj predmeta	Kazneno djelo	Podnositelj prigovora	Razlozi podnošenja prigovora iz ZKP-a	Odluka suda
1. Kv-4/02	čl. 217. st. 1. t. 1. u svezi sa čl. 216. KZ-a	optuženik	poricanje kaznenog djela	odbijen kao neosnovan
2. Kv-7/02	čl. 192. st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 2. – zabluda kao okolnost koja isključuje krivnju	odbijen kao neosnovan
3. Kv-8/02	čl. 293. st. 2. u svezi sa st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 1. – nema kaznenog djela	odbijen kao neosnovan
4. Kv-14/02	čl. 293. st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 1. – nema kaznenog djela	odbijen kao neosnovan
5. Kv-16/02	čl. 292. st. 2. u svezi sa st. 1. al. 4. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 1., 2., 3. i 4. – nema kaznenog djela, krivnje i nema dokaza	odbijen kao neosnovan
6. Kv-19/02	čl. 249. st. 1. i 2. u svezi sa čl. 243. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 1. – nema kaznenog djela	odbijen kao neosnovan
7. Kv-22/02	čl. 272. st. 1. KZ-a	optuženik	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
8. Kv-24/02	čl. 217. st. 1. t. 1. u svezi sa čl. 216. st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 1. i 4. – nema kaznenog djela i nema dokaza, proturječje između dokaza	odbijen kao neosnovan
9. Kv-27/02	čl. 217. st. 3. u svezi sa st. 1. KZ-a i dr.	optuženik	poricanje kaznenog djela	odbijen kao neosnovan
10. Kv-28/02	čl. 217. st. 1. t. 1. u svezi sa čl. 216. st. 1. KZ-a	optuženik	čl. 275. t. 1. i 4. – nema kaznenog djela i nema dokaza	odbijen kao neosnovan
11. Kv-38/02	čl. 272. st. 4. u svezi sa st. 1. i 2. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
12. Kv-39/02	čl. 224. st. 4. u svezi sa st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 1. – nema kaznenog djela	odbijen kao neosnovan
13. Kv-40/02	čl. 220. st. 4. u svezi sa st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 1. i 4. – nema kaznenog djela i nema dokaza, postoji proturječje između dokaza	odbijen kao neosnovan
14. Kv-41/02	čl. 218. st. 1. u svezi sa čl. 33. KZ-a i dr.	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza, postoji proturječje između dokaza	odbijen kao neosnovan

Nastavak tablice 4.

Broj predmeta	Kazneno djelo	Podnositelj prigovora	Razlozi podnošenja prigovora iz ZKP-a	Odluka suda
15. Kv-42/02	čl. 217. st. 1. t. 1. u svezi sa čl. 216. st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza, predlaže se izdvajanje po čl. 274. st. 4.	odbijen kao neosnovan – o izdvajanju nije odlučeno
16. Kv-50/02	čl. 292. st. 2. u svezi sa st. 1. al. 1. i 2. KZ-a i dr.	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza, postoji proturječje između dokaza	odbijen kao neosnovan
17. Kv-52/02	čl. 292. st. 2. u svezi sa st. 1. al. 4. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
18. Kv-53/02	čl. 292. st. 2. u svezi sa st. 1. al. 4. i 6. KZ-a i dr.	branitelj	čl. 275. t. 3. i 4. – ranija presuđenost koja isključuje kazneni progon i nema dokaza	odbijen kao neosnovan – nije dokazana pravomoćnost ranije presude
19. Kv-62/02	čl. 271. st. 3. u svezi sa čl. 263. st. 2. u svezi sa st. 4. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
20. Kv-63/02	čl. 271. st. 3. u svezi sa čl. 263. st. 2. u svezi sa st. 4. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 1. – nema kaznenog djela	odbijen kao neosnovan
21. Kv-66/02	čl. 274. st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 1. – nema kaznenog djela	sukladno čl. 274. st. 3. ZKP-a u svezi s čl. 33. ZKP-a sud se proglasio mjesno nenadležnim
22. Kv-67/02	čl. 292. st. 2. u svezi sa st. 1. al. 4. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
23. Kv-85/02	čl. 311. st. 2. u svezi sa st. 1. KZ-a	optuženik	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
24. Kv-86/02	čl. 272. st. 4. u svezi sa st. 1. i 2. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
25. Kv-95/02	čl. 311. st. 2. u svezi sa st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
26. Kv-102/02	čl. 293. st. 1. i čl. 224. st. 4. u svezi sa st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 2. – nema krivnje	odbijen kao neosnovan

Nastavak tablice 4.

Broj predmeta	Kazneno djelo	Podnositelj prigovora	Razlozi podnošenja prigovora iz ZKP-a	Odluka suda
27. Kv-109/02	čl. 311. st. 2. u svezi sa st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	optužnica vraćena kako bi se dopunila istraga – nakon toga odbijen kao neosnovan – izdvajanje
28. Kv-116/02	čl. 173. st. 1. i 5. KZ-a	optuženik	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
29. Kv-130/02	čl. 218. st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
30. Kv-134/02	čl. 292. st. 2. u svezi sa st. 1. al. 4. KZ	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
31. Kv-137/02	čl. 99. st. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan

Iz podataka prikazanih u tablici 4 vidi se da su i u toj godini u najvećem broju predmeta prigovore protiv optužnice podnosili branitelji (80,65% slučajeva), dok su optuženici u šest slučajeva (19,35%) osobno podnijeli prigovor, što ponovo upućuje na veću vjerojatnost podnošenja prigovora kad optuženik ima branitelja.⁹⁵

Samo zbog razloga određenog čl. 275. t. 4. ZKP-a prigovoreno je optužnici u petnaest predmeta, što čini 48,39% ukupnog broja predmeta. Samo zbog nepostojanja kaznenog djela prigovor je izjavljen u šest predmeta, odnosno 19,35% slučajeva. Razloge iz čl. 275. t. 1. i 4. sadržani su u prigovoru u tri predmeta, odnosno u 9,68% slučajeva. U dva predmeta prigovoreno je na optužnicu zbog čl. 275. t. 2. ZKP-a, tj. zbog postojanja okolnosti koje isključuju krivnju optuženika (6,45%), dok su također u dva predmeta optuženici osobno prigovorili samo poričući da su počinili kazneno djelo (6,45%). U jednom predmetu prigovor je podnesen iz razloga navedenih u čl. 275. t. 3. i 4. ZKP-a (3,23%), a u jednom zbog svih razloga iz čl. 275. ZKP-a. U preostalom predmetu prigovaratelj je, sukladno čl. 274. st. 4. ZKP-a, uz navođenje nepostojanja dokaza tražio i izdvajanje zapisnika i obavijesti iz čl. 78. ZKP-a.

Iz tablice 4 nedvojbeno proizlazi da je izvanraspravno vijeće u 30 predmeta prigovor protiv optužnice odbilo kao neosnovan (96,77%). U jednom se predmetu na temelju čl. 274. st. 3. ZKP-a sud pred kojim je podignuta optužnica

⁹⁵ Taj je postotak približno isti za sve analizirane godine.

proglasilo mjesno nenadležnim. Odlučujući o prigovoru, vijeće je u samo jednom predmetu vratilo optužnicu na dopunu istrage, ali je nakon toga odbilo prigovor kao neosnovan, izdvojivši na temelju čl. 274. st. 4. policijsku službenu bilješku o ispitivanju osumnjičenika. Zanimljivo je da u predmetu u kojem je u prigovoru zatraženo izdvajanje zapisnika i obavijesti iz čl. 78. ZKP-a vijeće o tom prijedlogu nije donijelo nikakvu odluku.

Dakle, mogu zaključiti da su i tijekom 2002. godine najviše prigovora podnijeli branitelji, i to iz svih razloga predviđenih čl. 275. ZKP-a, s time da treba istaknuti da kao najčešći razlog podnošenja prigovora opet ostaje nedostatnost ili proturječje dokaza. I nadalje izvanraspravno vijeće u najvećem broju slučajeva prigovore odbija kao neosnovane, dok je prvi put doneseno rješenje kojim se sud proglasio mjesno nenadležnim za postupanje s podignutom optužnicom.

Prigovori protiv optužnice podneseni tijekom 2003. godine

Tijekom 2003. godine tužitelji su pred Općinskim sudom u Čakovcu podigli ukupno 79 optužnica, protiv kojih je podneseno 29 prigovora, odnosno optužnici je prigovoreno u **36,71%** slučajeva, dakle u najvećem postotku dosada, što se može objasniti malim brojem podignutih optužnica, uz konstantan broj podnesenih prigovora.

Tablica 5 prikazuje kaznena djela koja su bila predmet optužbe u optužnicama te razloge zbog kojih su podnošeni prigovori, kao i odluke Općinskog suda u Čakovcu u povodu prigovora u 2003. godini.

Tablica 5.

Broj predmeta	Kazneno djelo	Podnositelj prigovora	Razlozi podnošenja prigovora iz ZKP-a	Odluka suda
1. Kv-1/03	čl. 217. st. 1. t. 1. u svezi sa čl. 216. st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
2. Kv-12/03	čl. 173. st. 6. u svezi sa st. 5. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
3. Kv-25/03	čl. 219. st. 1. KZ-a i dr.	optuženik	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
4. Kv-27/03	čl. 292. st. 2. u svezi sa st. 1. al. 4. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
5. Kv-28/03	čl. 292. st. 2. u svezi sa st. 1. al. 4. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan

Nastavak tablice 5.

Broj predmeta	Kazneno djelo	Podnositelj prigovora	Razlozi podnošenja prigovora iz ZKP-a	Odluka suda
6. Kv-30/03	čl. 293. st. 2. u svezi sa st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
7. Kv-51/03	čl. 173. st. 6. u svezi sa st. 5. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
8. Kv-55/03	čl. 224. st. 4. u svezi sa st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
9. Kv-62/03	čl. 219. st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 1. – nema kaznenog djela	odbijen kao neosnovan
10. Kv-70/03	čl. 218. st. 1. KZ-a	branitelj i optuženik	čl. 275. t. 4. – nema dokaza, postoji proturječje između dokaza	odbijen kao neosnovan
11. Kv-86/03	čl. 292. st. 2. u svezi sa st. 1. al. 2. i 4. KZ-a i dr.	branitelj	čl. 275. t. 3. i 4. – zastara, nema dokaza	odbijen kao neosnovan
12. Kv-97/03	čl. 292. st. 2. u svezi sa st. 1. al. 1. i 4. KZ-a i dr.	branitelj	čl. 275. t. 3. i 4. – zastara, nema dokaza	odbijen kao neosnovan
13. Kv-113/03	čl. 218. st. 1. KZ-a i dr.	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza, postoji proturječje između dokaza	odbijen kao neosnovan
14. Kv-120/03	čl. 292. st. 2. u svezi sa st. 1. al. 4. KZ-a i dr.	branitelj	čl. 275. t. 1. i 4. – nema kaznenog djela, nema dokaza	odbijen kao neosnovan
15. Kv-146/03	čl. 292. st. 2. u svezi sa st. 1. al. 4. KZ-a i dr.	branitelj	čl. 275. t. 1. i 4. – nema kaznenog djela, nema dokaza	odbijen kao neosnovan
16. Kv-157/03	čl. 292. st. 2. u svezi sa st. 1. al. 4. KZ-a i dr.	branitelj i optuženik	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
17. Kv-166/03	čl. 218. st. 1. u svezi sa čl. 33. KZ-a i dr.	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	vraćanje opt. radi poduzimanja ist. radnji – odbijen kao neosnovan
18. Kv-175/03	čl. 272. st. 3. u svezi sa st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan

Nastavak tablice 5.

Broj predmeta	Kazneno djelo	Podnositelj prigovora	Razlozi podnošenja prigovora iz ZKP-a	Odluka suda
19. Kv-179/03	čl. 292. st. 2. u svezi sa st. 1. al. 2. i 4. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
20. Kv-180/03	čl. 292. st. 2. u svezi sa st. 1. al. 4. KZ-a	optuženik	čl. 275. t. 1. – nema kaznenog djela	odbijen kao neosnovan
21. Kv-183/03	čl. 292. st. 2. u svezi sa st. 1. al. 4. KZ-a i dr.	branitelj	čl. 275. t. 1. i 4. – nema kaznenog djela i nema dokaza, postoji proturječje između dokaza	odbijen kao neosnovan
22. Kv-184/03	čl. 292. st. 2. u svezi sa st. 1. al. 4. KZ-a i dr.	branitelj	čl. 275. t. 1., 3. i 4. – nema kaznenog djela, zastara, nema dokaza	odbijen kao neosnovan
23. Kv-192/03	čl. 345. st. 1. KZ-a i dr.	branitelj	čl. 275. t. 1. i 4. – nema kaznenog djela i nema dokaza	odbijen kao neosnovan
24. Kv-197/03	čl. 292. st. 2. u svezi sa st. 1. al. 4. KZ-a	optuženik	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
25. Kv-200/03	čl. 292. st. 2. u svezi sa st. 1. al. 4. KZ-a i dr.	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
26. Kv-202/03	čl. 292. st. 2. u svezi sa st. 1. al. 4. KZ-a i dr.	branitelj i optuženik	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	optuženikov odbačen kao nepravodoban, braniteljev odbijen kao neosnovan

Iz podataka u tablici 5 vidi se da su i u toj godini u najvećem broju predmeta prigovore protiv optužnice podnosili branitelji (76,92% slučajeva), dok su optuženici u šest slučajeva (11,54%) osobno podnijeli prigovor, što opet iznova upućuje na veću vjerojatnost podnošenja prigovora kad optuženik ima branitelja. Specifičnost je 2003. godine da su u čak tri predmeta prigovore podnijeli i branitelj i optuženik (11,54%).

Samo zbog razloga određenog čl. 275. t. 4. ZKP-a prigovoreno je optužnici u sedamnaest predmeta, što čini 58,62% ukupnog broja predmeta, dakle, ako usporedimo s prethodnim godinama, puno su više branitelji i optuženici u ovoj godini prigovarali zbog nedostatnosti dokaza ili postojanja proturječnosti između

njih (osim 1999. godine). Samo zbog nepostojanja kaznenog djela prigovor je izjavljen u dva predmeta, odnosno 6,9% slučajeva. U četiri predmeta prigovor je podnesen iz razloga navedenih u čl. 275. t. 1. i 4., što čini 13,79% slučajeva. Tijekom 2003. godine nije prigovarano optužnici zbog postojanja okolnosti koje isključuju optuženikovu krivnju, ali je u dva slučaja prigovor podnesen zbog postojanja razloga iz čl. 275. t. 3. i 4. ZKP-a (7,69%), a u jednom zbog razloga određenih u čl. 275. t. 1., 3. i 4. ZKP-a (3,85%).

I u 2003. godini nastavio se trend iz 2001. i 2002. godine, budući da je izvanraspravno vijeće u 28 predmeta prigovor protiv optužnice odbilo kao neosnovan (96,55%). Samo u jednom predmetu vijeće je vratilo optužnicu na dopunu provođenjem istražnih radnji, ali je nakon dopune odbilo prigovor kao neosnovan.⁹⁶ Jedan od optuženikovih osobnih prigovora odbačen je kao nepravodoban (3,45%).

Dakle, i tijekom 2003. godine najviše prigovora podnijeli su branitelji, i to ponajviše zbog nedostatnosti ili proturječja dokaza. Kao i 2001. godine, izvanraspravno vijeće u većini je slučajeva odbilo prigovor protiv optužnice kao neosnovan. Iz kojih su razloga prigovori podnošeni u 2004. godini i kakve je odluke o njima donijelo izvanraspravno vijeće?

Prigovori protiv optužnice podneseni tijekom 2004. godine

U ovoj, posljednjoj godini promatranog i analiziranog razdoblja, na Općinskom sudu u Čakovcu zaprimljena je 71 optužnica⁹⁷, protiv koje su branitelji i optuženici podnijeli ukupno 21 prigovor, što znači da je prigovor podnesen u **29,58%** slučajeva, dakle nešto manje nego u 2003. godini, ali opet više nego svih prethodnih godina.

Kaznena djela koja su bila predmet optužbe u optužnicama te razloge zbog kojih su podnošeni prigovori, kao i odluke Općinskog suda u Čakovcu u povodu prigovora u 2004. godini prikazuje tablica 6.

⁹⁶ Već spominjani predmet u prvom dijelu ovog rada.

⁹⁷ Najmanje u svih šest promatranih godina.

Tablica 6.

Broj predmeta	Kazneno djelo	Podnositelj prigovora	Razlozi podnošenja prigovora iz ZKP-a	Odluka suda
1. Kv-3/04	čl. 294. st. 4. u svezi sa čl. 240. st. 3. i st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
2. Kv-5/04	čl. 292. st. 2. u svezi sa st. 1. al. 4. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 1. – nema kaznenog djela	odbijen kao neosnovan
3. Kv-8/04	čl. 293. st. 2. u svezi sa st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	kazneni postupak obustavljen na temelju čl. 275. t. 4. – po žalbi ODO Županijski sud ukinuo rješenje – potom prigovor odbijen kao neosnovan
4. Kv-10/04	čl. 292. st. 2. u svezi sa st. 1. al. 2. i 6. KZ-a i dr.	branitelj	čl. 275. t. 1. – nema kaznenog djela	odbijen kao neosnovan
5. Kv-14/04	čl. 292. st. 2. u svezi sa st. 1. al. 4. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 2. – neubrojivost kao okolnost koja isključuje krivnju	odbijen kao neosnovan
6. Kv-29/04	čl. 293. st. 2. u svezi sa st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbačen kao nepravodoban
7. Kv-31/04	čl. 274. st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 2. i 4. – zabluda, nema dokaza	odbijen kao neosnovan
8. Kv-38/04	čl. 292. st. 2. u svezi sa st. 1. al. 6. KZ-a i dr.	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza – prijedlog za razdvajanje postupka	odbijen kao neosnovan – odbijeno razdvajanje postupka
9. Kv-49/04	čl. 272. st. 3. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza, proturječje	odbijen kao neosnovan
10. Kv-65/04	čl. 292. st. 1. al. 4. KZ-a i dr.	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza, postoji proturječje između dokaza	odbijen kao neosnovan
11. Kv-86/04	čl. 292. st. 2. u svezi sa st. 1. al. 6. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan

Nastavak tablice 6.

Broj predmeta	Kazneno djelo	Podnositelj prigovora	Razlozi podnošenja prigovora iz ZKP-a	Odluka suda
12. Kv-88/04	čl. 364. st. 3. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 2. – okolnosti koje isključuju kaznenu odgovornost	odbijen kao neosnovan
13. Kv-92/04	čl. 275. st. 1. KZ-a i dr.	branitelj	prijedlog za spajanje postupka	prijedlog za spajanje odbijen
14. Kv-94/04	čl. 293. st. 2. u svezi sa st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 1., 2., 3. i 4. – nisu ostvarena obilježja kaznenog djela	odbijen kao neosnovan
15. Kv-98/04	čl. 293. st. 2. u svezi sa st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 1. – nema kaznenog djela	odbijen kao neosnovan
16. Kv-111/04	čl. 218. st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza, postoji proturječje između dokaza – nedostaci optužnice iz čl. 268. ZKP-a	odbijen kao neosnovan
17. Kv-115/04	čl. 293. st. 2. u svezi sa st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan
18. Kv-121/04	čl. 293. st. 2. u svezi sa st. 1. KZ-a	branitelj	čl. 275. t. 1. – nema kaznenog djela	odbijen kao neosnovan
19. Kv-142/04	čl. 173. st. 6. u svezi sa st. 5. KZ-a	optuženik	poricanje kaznenog djela	odbačen kao nepravodoban
20. Kv-165/04	čl. 218. st. 1. KZ-a	branitelj	poricanje kaznenog djela	odbijen kao neosnovan
21. Kv-188/04	čl. 234. st. 2. u svezi sa st. 1. KZ-a i dr.	branitelj	čl. 275. t. 4. – nema dokaza	odbijen kao neosnovan

Iz podataka prikazanih u tablici 6 nesumnjivo proizlazi da su u toj godini u gotovo svim predmetima prigovore protiv optužnice podnosili branitelji (95,24% slučajeva), dok je optuženik samo u jednom slučaju (4,76%) osobno podnio prigovor, što samo potvrđuje postotke podnositelja prigovora utvrđene za prethodne godine.

Nadalje, samo zbog razloga određenog čl. 275. t. 4. ZKP-a prigovoreno je optužnici u osam predmeta, što čini 38,09% ukupnog broja predmeta. Samo zbog nepostojanja kaznenog djela prigovor je izjavljen u četiri predmeta, odnosno 19,05% slučajeva. Kombinirajući razloge iz čl. 275. t. 2. i 4., podnositelj je

prigovor podnio u jednom predmetu, odnosno u 4,76% slučajeva. U dva predmeta prigovoreno je na optužnicu zbog čl. 275. t. 2. ZKP-a, tj. zbog postojanja okolnosti koje isključuju optuženikovu krivnju (9,52%), dok su također u dva predmeta prigovori sadržavali samo poricanje kaznenih djela (9,52%). U jednom predmetu prigovor je podnesen iz svih razloga navedenih u čl. 275. ZKP-a (4,76%), a u jednom je samo predloženo spajanje postupka. U preostala dva predmeta prigovaratelji su, uz navođenje nepostojanja dokaza, predlagali razdvajanje postupka odnosno vraćanje optužnice tužitelju radi otklanjanja nedostataka iz čl. 268. ZKP-a.

Iz tablice 6 nedvojbeno proizlazi da je izvanraspravno vijeće u 19 predmeta prigovor protiv optužnice odbilo kao neosnovan (90,48%), dok je u dva predmeta prigovor protiv optužnice odbačen kao nepravodoban (9,52%). U jednom je predmetu vijeće odbilo prijedlog za spajanje postupka, a u jednom je slučaju, uz odbijanje prigovora kao neosnovanog, vijeće odbilo i prijedlog za razdvajanje postupka. Predmet broj Kv-8/04 posebice je zanimljiv jer su u njemu dana različita tumačenja ovlasti izvanraspravnog vijeća iz čl. 275. t. 4. ZKP-a, i to od prvostupanjskog suda te državnog odvjetnika i drugostupanjskog suda, koji je rješavao o žalbi državnog odvjetnika protiv rješenja suda prvog stupnja kojim je na temelju čl. 275. t. 4. obustavljen kazneni postupak. Naime, drugostupanjski je sud suzio ovlasti iz čl. 275. t. 4. koje si je svojim tumačenjem predmetnog članka i obustavom postupka dalo izvanraspravno vijeće prvostupanjskog suda, no bez konkretnije analize odredbe čl. 275. t. 4., već samo pukim prepisivanjem navedenog članka. Tako u tom predmetu viši sud nije dao relevantne smjernice nižem sudu koje su granice ispitivanja optužnice s obzirom na ocjenu nedostatnosti ili proturječnosti dokaza, o kojima sam govorio u prvom dijelu ovog rada kod analize odredbe čl. 275. t. 4. ZKP-a.

Dakle, i u 2004. godini najviše su prigovora podnijeli branitelji, i to iz svih razloga predviđenih čl. 275. ZKP-a, s time da treba istaknuti da kao najčešći razlog podnošenja prigovora opet ostaje nedostatnost ili proturječje dokaza.⁹⁸ I u zadnjoj godini promatranog razdoblja izvanraspravno je vijeće u najvećem broju slučajeva prigovore odbilo kao neosnovane, a tek u dva predmeta odbacilo ih kao nepravodobne.

Osvrt na podatke prikupljene istraživanjem

Sumiram li u svrhu donošenja relevantnog zaključka gore analizirane podatke za promatrano razdoblje, mogu ih prikazati u tablici 7.

⁹⁸ S time da je lepeza zakonskih razloga za podnošenje prigovora u odnosu prema 2003. godini ipak proširena.

Tablica 7.

Godina	Optužnice (broj)	Prigovori (%)	Podnositelji		Razlozi (čl. 275. ZKP-a)					Odluke suda		
			optu- ženik	brani- telj	t. 1.	t. 2.	t. 3.	t. 4.	dr.	odbijen (%)	obustava (%)	odbacivanje (%)
1999.	124	20 (16,1)	5 ⁹⁹	15	5	1	1	10	3	17 (85)	1 (5%)	1 (5%) ¹⁰⁰
2000.	187	34 (18,18)	7	27	4	-	-	23	7	32 (94,12)	1 ¹⁰¹	-
2001.	184	34 (18,47)	4	30	5	1	-	12	16	33 (97,06)	-	1 (2,94)
2002.	206	31 (15,05)	6	25	6	2	-	15	8	30 (96,77) ¹⁰²	-	-
2003.	79	29 (36,71)	6	23	2	-	-	17	10	28 (96,55)	-	1 (3,45)
2004.	71	21 (29,58)	1	20	4	2	-	8	7	19 (90,48) ¹⁰³	-	2 (9,52)
Ukupno	851	169 (19,86)	29	140	30	6	1	81	51	159 (94,08)	2 (1,18)	5 (2,96%)

Na temelju podataka iz tablice 7 nedvojbeno se može utvrditi da se optužena strana u kaznenom postupku pokrenutom na Općinskom sudu u Čakovcu unatrag šest posljednjih godina u relativno malom postotku (manje od 20% slučajeva) koristila prigovorom protiv optužnice kao jednim od "oružja" koje joj je Zakon o kaznenom postupku dao na raspolaganje u svrhu preispitivanja optužnice prije samog započinjanja glavne rasprave. U najvećem broju predmeta u kojima je prigovor bio podnesen optuženik je imao stručnog zastupnika odnosno branitelja, i prigovor je upravo i podnio branitelj, što upućuje na činjenicu veće vjerojatnosti podnošenja prigovora ako optuženik ima branitelja.¹⁰⁴ To ne bi trebalo čuditi, osim što bismo se mogli zapitati upućuje li sud prilikom dostave optužnice precizno i jasno optuženika koji nema branitelja u njegova prava podnošenja prigovora protiv optužnice.¹⁰⁵

S obzirom na Zakonom određene razloge zbog kojih se može podnijeti prigovor, odnosno zbog kojih izvanraspravno vijeće obustavlja kazneni postupak,

⁹⁹ Kod ovog podatka treba uzeti u obzir da je u jednom predmetu, kao što sam već naveo, prigovor kao neovlaštena osoba podnijela optuženikova majka, ali u ovoj tablici odlučio sam ga prikazati kao da je podnesen od optuženika.

¹⁰⁰ U preostalom predmetu o prigovoru nije odlučivano, jer je optužnica izmijenjena u optužni prijedlog.

¹⁰¹ Jedan je predmet nakon vraćanja optužnice tužitelju na dopunu istrage još u tijeku.

¹⁰² U jednom predmetu vijeće je sud pred kojim je podignuta optužnica proglasilo mjesno nenadležnim.

¹⁰³ U jednom predmetu izvanraspravno vijeće odbilo je prijedlog za spajanje kaznenog postupka prema optuženiku, no ja sam i taj predmet svrstao u ovaj stupac tablice, uzevši ga kao da je prigovor protiv optužnice (koji je sadržavao samo prijedlog za spajanje postupka) odbijen kao neosnovan.

¹⁰⁴ U 82,84% analiziranih slučajeva prigovor protiv optužnice podnio je branitelj.

¹⁰⁵ Možda bi trebalo razmisliti o promjeni obrazaca koji se šalju uz optužnicu, a koji bi sadržavali detaljnije upute optuženiku o pravu podnošenja prigovora protiv optužnice.

a od kojih je po mojem mišljenju razlog iz čl. 275. t. 4. ZKP-a ipak najopćenitiji i najneodređeniji, ne čudi da su se prigovori protiv optužnice na Općinskom sudu u Čakovcu u najvećem broju slučajeva podnosili iz toga razloga.¹⁰⁶ Slijedilo je podnošenje prigovora zbog razloga iz čl. 275. t. 1. ZKP-a (17,75%) te u znatno manjoj mjeri zbog razloga iz čl. 275. t. 2. i 3. ZKP-a (4,14%), što se može objasniti činjenicom da u takvim slučajevima znatno manje dolazi do optuženja jer tužitelj odustaje od kaznenog progona već u ranijoj fazi kaznenog postupka. U 30,18% predmeta prigovori su sadržavali različite kombinacije razloga iz čl. 275. ZKP-a, zajedno s prijedlozima usmjerenim k spajanju ili razdvajanju postupka, izdvajanju obavijesti i zapisnika iz čl. 78. ZKP-a ili vraćanju optužnice na ispravljanje nedostataka.

Izvanraspravna vijeća Općinskog suda u Čakovcu tijekom analiziranog razdoblja od šest godina tek su u dva predmeta obustavila kazneni postupak u povodu prigovora protiv optužnice, iz čega se mogu izvesti dva zaključka: ili su podignute optužnice baš u svakom slučaju osnovane i bez pogrešaka¹⁰⁷, ili se pak sud pri odlučivanju o prigovorima koristio šabloniziranim formulacijama, iza kojih se skrivala namjera prepuštanja odluke raspravnom sudu. Iz analize sudskih odluka smatram da smo bliži istini ako zaključim ovo potonje. Taj zaključak potvrđuje podatak da su izvanraspravna vijeća čak u 94,08% predmeta prigovor protiv optužnice odbila kao neosnovan, s vrlo sličnim obrazloženjima, koja se svode na to da izvanraspravno vijeće nije ovlašteno analizirati i ocjenjivati vjerodostojnost dokaza, već to u zadatak prepušta raspravnom vijeću. Naposljetku, u pet predmeta izvanraspravna vijeća Općinskog suda u Čakovcu prigovor protiv optužnice odbacila su kao nepravodoban.

Smatram da bi u svrhu komparacije, a prije pisanja zaključka ovog rada, bilo zanimljivo usporediti gore navedene rezultate s rezultatima istraživanja koje su proveli M. Singer, S. Zadnik i I. Kovčo.¹⁰⁸ Oni su utvrdili da je tijekom petogodišnjeg razdoblja od 1995. do 1999. godine pred sudovima u Republici Hrvatskoj ukupno bilo podignuto 61.224 optužnica, protiv kojih je podneseno 6.155 prigovora, odnosno 10,1%, što je manje od postotka utvrđenog na Općinskom sudu u Čakovcu.¹⁰⁹ Obustavljena su svega 174 postupka, odnosno 2,8%, što je ipak više nego pred Općinskim sudom u Čakovcu. U istom razdoblju od pet godina pred Općinskim sudom u Zagrebu podignuto je 9.748 optužnica, a podneseno je 1.147 prigovora, dakle 19,9% - postotak gotovo isti onom utvrđe-

¹⁰⁶ Od ukupnog broja podnesenih prigovora, u 47,93% slučajeva prigovor je podnesen iz navedenog razloga.

¹⁰⁷ A to bi se moglo najbolje provjeriti analizom i postotkom donošenja oslobađajućih presuda u istom razdoblju, što će, nadam se, biti predmet proširenja ovog rada u budućnosti.

¹⁰⁸ Singer, M., Zadnik, S., Kovčo, I, *op. cit. u bilješki 1*, 661.

¹⁰⁹ Analizirano razdoblje duže je za jednu godinu.

nom za Općinski sud u Čakovcu.¹¹⁰ Općinski sud u Zagrebu obustavio je kazneni postupak u 1,5% slučajeva, odnosno u nešto više predmeta od Općinskog suda u Čakovcu, ali približno u istom postotku.

Uzevši u obzir tu usporedbu, mogu zaključiti da se postotak podnesenih prigovora i rješenja izvanraspravnih vijeća kojima se oni odbijaju kao neosnovani ne razlikuje na Općinskom sudu u Čakovcu od prosjeka na razini Republike Hrvatske, što upućuje na dominantnu konstantu sudske prakse u rješavanju predmeta u povodu prigovora protiv optužnice.

ZAKLJUČAK

Odredbe Zakona o kaznenom postupku o sadržaju optužnice i prigovoru protiv optužnice dale se optuženoj strani u kaznenom postupku snažno oružje u ruke, kojim nakon podizanja optužnice, a prije samog početka suđenja pred raspravnim vijećem, može "isprovocirati" sud da kroz rad izvanraspravnog vijeća ispita formalnu i materijalnu ispravnost optužnice. Optužnica kao optužni akt na temelju kojeg se kazneni postupak vodi protiv optuženika osumnjičenih za počinjenje najtežih kaznenih djela propisanih Kaznenim zakonom nužno se mora podvrgavati stalnom sudskom nadzoru, kako već u istrazi, tako i u povodu prigovora¹¹¹, a naravno najopsežnije i najdetaljnije nakon provedene i dovršene glavne rasprave.

Međutim, iz istraživanja koje je prikazano u ovom radu proizlazi da se optuženici (i branitelji) u malom broju predmeta služe mogućnošću podnošenja prigovora i iniciranjem postupka kontrole optužnice¹¹² pred izvanraspravnim vijećem, a kada prigovor i bude podnesen, vijeće u zanemarivom broju predmeta obustavlja kazneni postupak zbog jednog od razloga određenih čl. 275. ZKP-a. Jedno od objašnjenja takvim statističkim pokazateljima možda je nedovoljna informiranost optuženika o njihovu pravu na podnošenje prigovora ili pak njihova želja da podnošenjem prigovora ne usporavaju već ionako dugotrajne kaznene postupke. S druge strane, na podnošenje prigovora sigurno demotivirajuće utječe i već apostrofirana sudska praksa, koja u većini slučajeva, koristeći se u rješenjima uvijek istim formulacijama, prigovore odbija kao neosnovane.

Smatram da navedeni razlozi ipak ne bi trebali utjecati na korištenje prava koja optuženicima, u svrhu ostvarivanja ustavnih i zakonskih načela zaštite prava optuženog pojedinca u kaznenom postupku¹¹³, osigurava ZKP odredbama

¹¹⁰ Što je zanimljivo ako se uzme u obzir veličina suda i broj predmeta.

¹¹¹ Posebice kod podizanja neposredne optužnice bez suglasnosti istražnog suca i provođenja istrage iz čl. 191. st. 6. ZKP-a.

¹¹² Kako na cijelom području Republike Hrvatske, tako i na Općinskom sudu u Čakovcu.

¹¹³ Ali i načela ekonomičnosti kaznenog postupka.

o prigovoru protiv optužnice. Samo se stalnim podnošenjem utemeljenih prigovora, uz preciziranje ovlasti koje zakon daje izvanraspravnom vijeću kad odlučuje o njima¹¹⁴, može izazvati promjena sudske prakse, koja će tek tada postati najčvršća predraspravna brana formalno i materijalno neispravnim optužnicama ovlaštenih tužitelja.

LITERATURA

- Bayer, V.:** Kazneno procesno pravo – odabrana poglavlja, knjiga I.: Uvod u teoriju kaznenog procesnog prava, Birotisak d.o.o. Zagreb, Zagreb, 1995.
- Kramarić, I.:** Zakon o kaznenom postupku, sudska praksa, Informator, Zagreb, 1998.
- Kramarić, I.:** Kazneni zakon, sudska praksa, Informator, Zagreb, 1998.
- Pavišić, B.:** Komentar Zakona o kaznenom postupku s prilogima, Pravni fakultet Sveučilišta u Rijeci, Rijeka, 2002.
- Singer, M., Zadnik, S., Kovčo, I.:** Odluke tijela kaznenog postupka, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu, vol. 7., broj 2/2000.
- Zakon o kaznenom postupku,** Narodne novine Republike Hrvatske, br. 110/97, 27/98, 58/99, 112/99, 58/02.

Summary

THE PRACTICE OF FILING AN OBJECTION TO THE INDICTMENT

In this paper, the author studies the practice of filing an objection to the indictment, a legal means that the Criminal Procedure Act, according to the principle of *audiatur et altera pars*, gives to the defence at the end of the pre-trial part of the criminal procedure. Its use provides for the opportunity of preventing proceedings from reaching the trial stage, or can even lead to the discontinuation of proceedings. By examining the practice of the Municipal Court in Čakovec over the last six years, the author establishes that parties accused in criminal proceedings initiated at the Municipal Court in Čakovec have used the institute of objection to the indictment in a small percentage of cases (fewer than 20%). In the largest number of cases where the objection was filed, the accused had a defence attorney who filed the objection, which indicates that there is a greater probability for the objection to be filed if the accused has a defence attorney (82.84%).

Regarding the reasons determined by law for the filing of an objection and for which a panel may discontinue criminal proceedings, the author establishes that objections to the indictment in the Municipal Court in Čakovec were filed in the largest number of cases (47.93%) for the reason referred to in Article 275 item 4 of the Criminal Procedure Act (insufficient evidence presented by the prosecution). Next is the filing of an objection for the reason referred to in Article 275 item 1 of the Criminal Procedure Act (the act the defendant is charged with is not a

¹¹⁴ Uvijek uzimajući u obzir u kojem je stadiju kazneni postupak u trenutku podnošenja prigovora, s obzirom na ovlasti raspravnog vijeća tijekom neposredne, usmene i kontradiktorne javne rasprave.

criminal offence: 17.75%), and to a significantly lesser extent for the reasons referred to in Article 275 items 2 and 3 of the Criminal Procedure Act (exclusion of the defendant's culpability, and circumstances barring prosecution: 4.14%). The latter may be explained by the fact that there are fewer accusations in such cases, since the state attorney, in conformity with the principle of legality, desists from criminal prosecution at an earlier stage of the criminal procedure. In 30.18% of cases, objections included different combinations of reasons listed in Article 275 of the Criminal Procedure Act, together with motions directed at the joinder or severance of proceedings, the exclusion of evidence and records referred to in Article 78 of the Criminal Procedure Act, or the remanding of the indictment to the prosecution for the correction of errors.

In the period under review, the panels of the Municipal Court in Čakovec discontinued criminal proceedings following an objection to the indictment in only two cases. Two conclusions may be drawn from this: either the raised indictments were in each case founded and contained no errors, or the panel when deliberating on the objections used formulaic wording to conceal the intention of leaving the decision to the trial court. From an analysis of court decisions it can be concluded that the latter is closer to the truth. This conclusion is corroborated by the fact that panels of judges, in as many as 94.08% of the cases, rejected the objections to the indictment as unfounded, substantiating this with stereotypical statements which came down to the explanation that the panel was not authorised to analyse and assess the credibility of evidence, but left this task to the trial court. Finally, in five cases, the panels of the Municipal Court in Čakovec dismissed the objection to the indictment as belated. The author concludes that this practice of the Čakovec Municipal Court fully matches the practice of other Croatian courts.